ВСЕМИРНАЯ АССАМБЛЕЯ
"АХЛ-Е БЕЙТ"

ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ

3-ЧҮ ЧИЛД

ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ

3-ЧҮ ЧИЛД

ЈАЗАНЛАР:

АЈӘТУЛЛАҺ ИБРАҺИМ ӘМИНИ
СЕЈЈИД ӘЛИӘКБӘР МУСӘВИ

ҮМУМДҮНЈА ӘҺЛИ - БЕЈТ(Ә)
ЧӘМИЈЈӘТИ

Дин тә'лимләри
Ибраһим Әмини, Сеҗҗид Әлиәкбәр Һүсејни
Чевирән вә нәшр едән: Үмумдүнја Әһли-Бејт(ә)
Чәмиҗјәти
Һичри-Шәмси: 1372 Милади:1994
Тираж: 5000
Нәшриҗјатын үнваны:Тehран, почт гутусу 15815-3516
Гум, почт гутусу 37185-837
Тел:Тehран: 449271-3
Гум: 25179

Бисмиллаһир-рәһманир-рәһим

МҮНДӘРИЧАТ

БИРИНЧИ ФӘСИЛ
АЛЛАҺ ЈАРАДЫЛЫШ ГАЈНАҒЫ.....7
1- Су, Аллаһын һәјатверичи не'мәтидир.....9
2- Аллаһ, јарадылыш гајнағы.....13
3- Алма ағачы, «Аллаһы танымаг» дәрси верир.....18
4- Биличи вә гадир Аллаһ.....22

ИКИНЧИ ФӘСИЛ
АХИРӘТ АЛӘМИ МҮКАФАТ ВӘ ЧӘЗА ЗАМАНЫДЫР.....26
5- Идман мүәллими мәад дәрси верир.....28
6- Ахирәт аләми.....36

ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ
ПЕЈҒӘМБӘРЛӘР, ИНСАНЛАРЫН БИЛИЧИ ВӘ МӘ'СУМ РӘҺБӘРЛӘРИ.....40
7- Аллаһ пејғәмбәри Һәзрәти Муса.....42
8- Мусанын әсасы, пејғәмбәрлијин мө'чүзәси.....45
9- Билик вә акаһлыг, күнаһа нифрәт бәсләмәјин сирридир.....48
10- Һәзрәт Муһәммәд(с)ин пејғәмбәрлијини мүждә вермәк.....50
11- Исламын әзиз пејғәмбәринин бе'сәти.....56
12- Ислам дә'вәти.....60
13- Һәзрәти Фатимә исламын нүмунә гадыны.....64

ДӨРДҮНЧҮН ФӘСИЛ
ИСЛАМ ДАВРАНЫШЫ ВӘ ӘХЛАГИЈАТЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ....68
14- Сиз дә ону севирсинизми?....70
15- Анаја еһсан еләмәк....72
16- Ики гардаш....76

БЕШИНЧИ ФӘСИЛ
ИМАМӘТ ВӘ РӘҺБӘРЛИК....82
17- Мә'сум имам, пејғәмбәрин чанишини....84
18- Бөјүк Гәдир-хум бајрамы....86
19- Шиә вә Сүнни....91
20- Он ики имам....94

Бешичи имам һәзрәт Муһәммәд Багир(ә)....94
21- Имам Багир(ә) залымын гаршысында....96
22- Алтынчы имам, һәзрәт имам Чә'фәр Садиг(ә)....99
23- Кечә гаранлығында инфаг (еһсан)....101
24- Једдинчи имам, һәзрәт Муса Казим(ә)....103
25- Имам о киши ни нечә тәрбијә етди....105
26- Сәккизинчи имам, һәзрәт имам Риза(ә)....108
27- Имамын давранышындан өјрәнәк....110

АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ
ИСЛАМ ЕҺКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ....112
28- Атанын мәктубу вә тәбрики....114
29- Нәчис шејләр....116
30- Намазы әзиз биләк....118

БИРИНЧИ ФӘСИЛ

АЛЛАҺ, ЈАРАДЫЛЫШ ГАЈНАҒЫ

Дүнјаны јарадан мећрибан вә бағышлајан Аллаһы даһа јахшы танымаг үчүн.

БИРИНЧИ ДӘРС

МЕЊРИБАН ВӘ БАҒЫШЛАЈАН АЛЛАЊЫН АДЫ ИЛӘ СУ, АЛЛАЊЫН ЊӘЈАТВЕРИЧИ НЕ'МӘТИДИР

Сусадығымыз заман нә едәрик?

Су ичирик, бәли, биз њамымыз суја мөњтачыг.

Њејванлар сусајанда нә едирләр?

Су ичирләр, бәли, њејванлар да суја мөњтачдырлар.

Биткиләр дә сусајармы? Бәли, биткиләр дә сусајар.

Онлар да суја мөњтачдыр, лакин, бизим кими су ичмәзләр.

Онлар, сују көкләри илә торпагдан чәзб едирләр.

Әкәр биткиләрә су чатмаса, гурујар.

Әкәр њејванлар су ичмәсәләр, өләрләр.

Әкәр су олмаса, биз дә сусузлугдан өләрик.

Әкәр су олмаса, бугда вә арпа битмәз. Онда бизим јемәјә чөрәјимиз олмаз.

Әкәр су олмаса, мејвә ағачлары гурујар, онда јемәјимиз үчүн мејвә олмаз.

Әкәр су олмаса, бүтүн њејванлар өләрләр, онда јемәјимиз үчүн ət, сүд, пендир, вә гатыг олмаз.

Лакин Аллаһ чох меһрибандыр. Бизим ичмәјимиз, јујунмағымыз вә әкинчилик етмәјимиз үчүн су јаратмышдыр.

Һејванлар бу сују ичиб, бизә сүд вә әт дүзәлдирләр.

Аллаһ бизи севир ки, бизим үчүн су вә јүзләрлә башга не'мәт јаратмышдыр вә бизә ағыл вә һуш вермишдир ки, һәмин не'мәтләрдән фајдалана биләк.

Биз дә меһрибан Аллаһы севир, не'мәтләринә шүкр едир вә бу не'мәтләри онун әмр еләдији кими сәрф едирик ки, Аллаһ биздән разы галсын, биз дә һәр ики дүнјада башыуча олаг.

СУАЛЛАР:

1–Биткиләр вә һејванларын сусуз галмасы, бизим һәјатымызда нә кими тә'сирләр көстәрә биләр.

2– Ким сују инсан, һејван вә биткиләрин истифадәси үчүн јаратмышдыр?

3–Аллаһын не'мәтләринә нечә шүкр едирик?

СЫНАЈЫН ВӘ ДҮШҮНҮН:

Бир истикан суја бир аз дуз төкүн.
Су шор олачаг. Сусуз оланда, бу сују ичмәк олармы?

Доғурдан бүтүн сулар шор вә ачы олсајды биз нә едә биләрдик?

«АЛЛАҺ ЈАРАДЫЛЫШЫН ГАЈНАҒЫ»

Атам, наһарынын сон тикәсини једикдән сонра اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ деди. Мән: «Ата чан, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ нә демәкдир? Сиз нијә һәмишә јемәк јеjәндән сонра бу чүмләни тәкрар едирсиниз?» -дејә сорушдум.

Атам деди:«Оғлум, бу чүмләни демәклә Аллаһа ситајиш едир вә не'мәтләринә көрә тәшәккүр едирик. О Аллаһа ки, һәр шеји јарадыб бәсләjир. Бу не'мәтләрин һамысыны, Аллаһ бизә бағышламышдыр. Бу не'мәтләрдән истифадә етдикдә, онларын саһибинә тшәккүр етмәлијик.

Әһмәд чан, Аллаһын не'мәтләри о гәдәр чохдур ки, сајмагла гуртармаз. Елә бу хөрәк јемәји дүшүн. Көр, Аллаһ бизә нә кими не'мәтләр бағышламышдыр. «Көзүмүзлә јемәји көрүрүк, әлимизлә тикәни көтүрүр вә ағзымыза гојуруг, сонра додагларымызла ағзымызы јумуб, дилимизлә тикәни ағзымызын ичәрисиндә доландырыб, дишләримизлә чејнәjиб, нәһаjәт удуруг...»

Мәсәлән күзкү илә дишләринә бах. Дишләринин бә'зиси итидир вә хөрәји кәсмәк үчүн онлардан истифадә едирик. Дишләрин бә'зиси хөрәји јыртмаг үчүн јахшыдыр, лакин, онларын чоху хөрәји чејнәjиб, јумушалтмаг үчүндүр. Әкәр дишимиз олмасајды, онда хөрәји нечә јеjәрдик?

Әкәр дишәрин һамысы ејни чүр олсајды, хөрәкләри нечә јеҗә биләрик?

Оғлум ағыз сују барәдә һеч дүшүнмүсән? Ағыз сујунун хејрини билирсәнми? Ағыз сују хөрәји һәзм етмәк үчүн лазымдыр. Она көрә дә тикә нә гәдәр чох чејнәнәрсә бир о гәдәр тез вә јахшы һәзм олунар. Бундан әлавә, ағыз сују тикәни исладыр ки,боғаздан даһа раһат кечсин.

Ағыз сују үч чүт кичк вәзидән ифраз олунур. Бу вәзиләрә «түпүрчәк вәзиләри» дејирләр.

Бизим ағзымыз гуру олсајды нә едәчәјдик?

Бах көр, елә бу ағыз сују нә гәдәр бөјүк не'мәтдир вә түпүрчәк вәзиләри нә гәдәр мүһүм иш көрүр.

Инди оғлум, де көрүм, ким бизим фикримиздә олуб вә бу не'мәтләри јаратмышдыр?

Мән, атамын сөзләринә јахшы гулаг асдығым үчүн, онун чавабында белә дедим: «Ајдындыр ки, Аллаһ бизим фикримиздә олуб. О, бизим нәјә мөһтач олдуғумузу билмиш вә лазым олан һәр бир шеји јаратмышдыр.» Атам деди: «Афәрин оғлум, дедијин кимидир. Ағыз сују өз-өзүнә вә һесабсыз јаранмамышдыр. Бәдән үзвләри арасында олан бу әлагә, нәзм вә аһәнкдарлыг онларын јарадылышыны биличи вә түкәнмәз бир гүввәдән

гајнагландығына ән јахшы дәлилдир.

О, биличи гүввә вә јарадылышын гајнағы «Аллаһ»дыр.

Оғлум, адам онун бағышларыны көрәндә, ихтијарсыз олараг, көзәл адыны чәкир вә она ситајиш едиб, не'мәтләринә шүкр едир.

Әһмәд чан, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ јә'ни, бүтүн ситајишләр, аләмләрин Пәрвәрдикары олан Аллаһа мәхсусдур.

Әһмәд чан, һәгиги шүкр вә тәшәккүр бундан ибарәтдир ки, һәм дилимизлә Аллаһын не'мәтләринә тәшәккүр едәк, һәм дә онлардан Аллаһ ризасы јолунда фајдаланаг. Мәсәлән, әлимизлә халга хидмәт едәк вә ачизләрин әлиндән тутаг, ајагларымызла јахшы ишләрин далынча кедәк, дилимизлә јахшы сөзләр данышаг, көзләримизлә фајдалы китаблар охујаг вә әкәр вар-дөвләтимиз варса, онун бир һиссәсини јохсуллара верәк.

СУАЛЛАР:

1- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ нә демәкдир?

2-Нә үчүн дишләр мараглы бир шәкилдә вә диггәтлә јаранмышлар?

3-Бизә хөрәк јемәкдә көмәк едән үзвләрин арасында олан әлагә вә нәзми изаһ един вә бу әлагә вә аһәнкдарлығын сәбәбини ачыглајын.

4-Һәгиги шүкр нечәдир?

СЫНАЈЫН ВӘ ДҮШҮНҮН(1)

Әлинизи јумун.

Инди исә һәмин әлинизи гәләми көтүрүб, бир шеј јазын, гашығы көтүрүн, хөрәк јејин.....Бачара билирсинизми?

Әкәр бармагларымыз олмасајды јаза биләрдикми?

Хөрәк јеја биләрдикми?

Бармагларымыз өз ихтијарымызла ачылыб бағланмасајды нә едәрдик?

Инди бармагларынызы ачын вә онлары тәрпәтмәјин.

Гәләми көтүрүб адынызы јазын, гашығы көтүрүб хөрәк јејин, бачара биләрсинизми? Демәк Аллаһ биличи вә меһрибандыр, бармаглары бизим ихтијарымыза вермишдир ки, өз ирадәмизлә ачылыб бағлансынлар.

СЫНАЈЫН ВӘ ДҮШҮНҮН(2)

Додагларынызы тәрпәтмәјин. Инди данышын, бачара биләрсинизми. Бүтүн сөзләри дејә биләрсинизми? Додагларынызы ачыг тутанда јемәји чејнәјә биләрсинизми? Јемәк ағзыныздан төкүлмәзми?

Дилимизлә нә едирик?

–Данышырыг.

–Хөрәкләри дадырыг.

.....

Даһа нә едирик?

Јемәк јејәндә дилинизи тәрпәтмәјә биләрсинизми?

Сынајын! Јемәк једијимиз вахт дил бизә нечә көмәк едир?

дилимиз олмасајды, нечә хөрәк јејәчәкдик? Нечә данышачагдыг?

АЛМА АҒАЧЫ «АЛЛАҺЫ ТАНЫМАГ» ДӘРСИ ВЕРИР

Алма чох фајдалы вә дадлы мејвәдир. Сиз дә бу гәшәнк мејвәдән јемисиниз. Бизим бәдәнимиз алмада мөвчуд олан маддәләрә мөһтачдыр.

Аллаһ алма ағачыны јаратмышдыр ки, бизим еһтијачларымызы өдәсин. Алма ағачы мејвә вермәк үчүн ашағыдакы шејләрә мөһтачдыр:

1- Су.

2- Торпагда мөвчуд олан минерал маддәләр.

3- Һавада мөвчуд олан карбон газы.

4- Күнәшин ишығы вә енержиси.

Алма ағачынын көкү, су вә минерал маддәләри торпагдан алыр. Ағачын көвдәси вә будаглары чох инчә боруларын васитәсилә су вә минерал маддәләри јухарыја апарыб јарпаглара чатдырыр.

Карбон газы исә јарпагларын үстүндә олан кичик дәликләрдән јарпаглара дахил олур.

Күнәшин ишығы да јарпагларын үстүнә сачылыр.

Јарпаглар күнәш ишығынын көмәји илә «су, минерал маддәләр вә карбон газ»ындан бир шәрбәт дүзәлдиб, бу шәрбәти инчә боруларла ағачын һәр јеринә јетирир.

Алма ағачы бу шәрбәтин бир һиссәсини өзү мәсрәф едиб бөјүјүр, галаныны исә, бизим фајдаланмағымыз үчүн көзәл алма мејвәсинә чевирир.

Биз бу дадлы мејвәләри јејиб ләззәт алырыг. Бундан әлавә, бу көзәл мејвәләр бәдәнимизин лазыми витамин вә енержисинин тә'мин олунмасына јардым едир.

Биличи вә гадир Аллаһ бу нәзм вә аһәнкдарылығы алма ағачынын јарадылышында гәрар вермишдир ки, бизә мејвә версин Биз дә алма ағачыны әкиб бечәрир вә дадлы мејвәләрдән фајдаланыб, Аллаһа шүкр едирик. Гонум-гоншуја да һәдијјә вериб, јохсулларын пајыны да сахлајырыг.

Мећрибан Аллаһ алма ағачы вә јүзләрлә башга не'мәт јаратмышдыр ки, биз онлардан истифадә едәк. Гүввәт вә зәка вермишдир ки, онлардан јериндә фајдалана биләк.

Биз дә Аллаһа шүкр едиб әмрләрини гәбул едирик ки, һәмишә азад, алныачыг вә хошбәхт јашаја биләк.

Биз билирик ки, өлкәмизин әһалисинин чоху јохсул олдуглары үчүн кифајәт гәдәр мејвә вә јемәк әлдә едә билмирләр. Даһа чох чалышмаг илә кифајәт гәдәр мејвә вә гида маддәси истеһсал етмәк бизим борчумуздур. Биз јохсуллуға, ишсизлик вә тәчавүзкрлыға гаршы мүбаризә апармалыјыг ки, һамы Аллаһын не'мәтләриндән олдугча јахшы фајдалана билсин.

ДҮШҮНҮН:

Мећрибан Аллаһ мејвә ағачларыны јаратмышдыр вә онларын јарадылышында нәзм вә аһәнкдарлыг гәрар вермишдир ки, бизим үчүн көзәл вә дадлы мејвәләр версинләр. Јери абадлашдырмаг, мејвә ағачы әкмәк, онлары сувармаг вә бечәрмәк бизим ичтимаи вәзифәмиздир. Бунунладыр ки, биз ағачларын дадлы мејвәсиндән јарарлана билирик.

Сиз дә бир мејвә ағачы әкә биләрсинизми?

ДҮШҮНҮН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН:

1-Алма ағачы мејвә кәтирмәк үчүн нәләрә мәһтачдыр? (Алманын дүзәлмәсини изаһ един, көк, көвдә, будаглар вә јарпагларын арасында олан нәзм, аһәнкдарлыг вә әмәкдашлыға тохунун вә бу нәзм вә аһәнкдарлыгын кимин тәрәфиндән алма ағачынын јарадылышында гәрар верилдијини ачыглајын.)

2-Аллаһын не'мәтләриндән (мисал үчүн алмадан) истифадә еләдијимиз заман, дил илә шүкр еләмәкдән әлавә бир мүһүм вәзифә нәдир?

3-Һәмишә азад, башыуча вә хошбәхт јашамаг үчүн һансы ишләри көрмәлијик? Дәрсдә охудуғунуз ики чүмләјә тохунун.

БИЛИЧИ ВӘ ГАДИР АЛЛАҺ

Биткиләр чох фајдалы вә јарарлы мөвчудлардырлар. онлар еһтијачларындан даһа чох гида маддәси дүзәлдир вә бу артыг гида маддәләрини бизим үчүн сахлајырлар. Алма, киләнар, килас вә портағал кими мејвә ағачларында бу маддәләр мејвә кими јетишир.

Јеркөкү вә јералма колунда исә гида маддәси биткинин көкүндә топланыр.

Буғда, нохуд, лобја вә мәрчидә дә гида маддәси дәнәләрдә топланыр.

Биткиләр, јашыл јарпаглары илә гида маддәси дүзәлдирләр.

Доғрудан биткиләрин јашыл јарпағы олмасајды, онда нечә гида маддәси дүзәлдә биләрдиләр?

Әкәр биткиләрин јашыл јарпағында дешик олмасајды, һаванын карбон газы һансы јолла јарпаға дахил оларды?

Меһрибан Аллаһ исә биткиләрә јашыл јарпаг јаратмыш вә јарпаглар үчүн дешик дүзәлтмишдир ки, јашыл јарпаглар гида маддәси дүзәлдә билсинләр.

Әкәр биткиләр анчаг өз еһтијачларыны өдәјәчәк гәдәр гида маддәси дүзәлтсәјдиләр, онда биз нә јеј әчәкдик? Һејванлар нә јеј әчәкдиләр?

Бағышлајан Аллаһ исә биткиләри елә јаратмышдыр

ки, өз еһтијачларындан даһа чох гида маддәси дүзәлтсинләр.

Әкәр күнәшин ишығы биткиләрә јетишмәсәјди, онлар һансы енержи илә гида маддәси дүзәлдәчәјди? Биличи вә гадир Аллаһ күнәши елә јаратмышдыр ки, онун ишығы кифајәт гәдәр биткиләрә чатсын вә биткиләрин јарпаглары күнәшин ишығы вә енержисинин көмәји илә гида маддәси дүзәлтсинләр.

Демәк, Аллаһ һәр шеји билирмиш.

О билирмиш ки, бизим гида маддәсинә еһтијачымыз вардыр вә өзүмүз бу маддәни дүзәлдә билмәрик.

Она көрә дә биткиләрин јашыл јарпағыны јаратмыш, бу јарпагларын үстүндә хүсуси дешикләр дүзәлтмшдир ки, бизим гида фабрикләримизә чеврилсинләр.

О билирмиш ки, бу кичик фабрикләрин күнәшин ишығы вә енержисинә еһтијачы вардыр. Она көрә дә күнәши елә јаратмшыдыр ки, ишығы вә енержиси кифајәт гәдәр јарпаглара, бу кичик фабрикләрә чатсын.

Әкәр Аллаһ биличи олмасајды, бизим нәјә мөһтач олдуғумузу билмәјәчәкди.

Әкәр Аллаһ гадир олмасајды, бизә лазым олан шејләри јарада билмәзди.

Әкәр Аллаһ бағышлајан вә меһрибан олмасајды, бу гәдәр не'мәти бизә бағышламазды.

Демәк, артыг өјрәнмишик ки, Аллаһ алимдир.

Аллаһ гадирдир. Аллаһ рәһмандыр, јә'ни бағышлајандыр.

Аллаһ рәһимдир, јә'ни меһрибандыр.

Индијә гәдәр өјрәндик ки, бөјүк дүнјаны јарадан, «алим, гадир, бағышлајан вә меһрибан Аллаһ»дыр. О бизи јаратмыш вә дүнјаны бизим истифадәмизә

вермишдир. О бизә әмр етмишдир ки, анчаг она итаәт едәк вә јери абадлашдырмаг үчүн чалышаг, Беләликлә дә һәмишә алны ачыг вә азад јашајаг. Ај, күнәш, ағачлар, биткиләр вә һејванлары бизә гуллуг етмәк үчүн јаратмышдыр ки, рузимизи тә'мин етмәк үчүн кечә-күндүз чалышсынлар. Биз дә Аллаһа вә халга хидмәт едиб, даһа јахшы ишләмәклә халгын еһтијачларыны өдәмәк үчүн чалышмалыјыг.

СОРҒУЛАР:

1-Биткиләрин јашыл јарпаглары илә күнәшин ишыгы арасында мөвчуд олан әлагә, аһәнкдарлыг вә әмәкдашлыгдан һансы нәтичәни чыхарырыг?

2-Аллаһын биличи вә гадир олмасыны нечә баша дүшүрүк?

3-Аллаһын багышлајан вә мећрибан олмасыны нечә баша дүшүрүк?

4-Алим, гадир, рәһман, рәһим сөзләринин мә'насыны изаһ един.

ИКИНЧИ ФӘСИЛ

АХИРӘТ АЛӘМИ МҮКАФАТ ВӘ ЧӘЗА ЗАМАНЫДЫР

ИДМАН МҮӘЛЛИМИ МӘАД ДӘРСИ ВЕРИР

О күн, ахшамчағы белә гәрара кәлмишдик ки, өз кәндимиздән «Күлүстан» кәндинә гәдәр пијада кедәрәк, јеримәк јарышы кечирәк. Дөрдүнчү синифин бүтүн шакирдләри кәлмишдиләр.

Күн батмамышдан Күлүстан кәндинин мәсчидинә чатмалы идик. Күлүстанын мәсчиди бир уча чинар ағачынын јанындадыр вә минарәси бизим кәндимиздән көрүнүр.

Һамымыз көзләјирик ки, мүәллим јарышын башланмасыны е'лан етсин.

Јарышын башланмасы е'лан олунанда, һамымыз сүр'әтлә јола дүшдүк. Ушагларын бә'зиси гачырды, бә'зиси исә дејирди ки, јолун әввәлиндә јаваш јеримәк даһа јахшыдыр. Севинчәк ирәлиләјирдик. Јолун ортасында Күлүстан кәндиндән гајнагланан бир арха раст кәлдик. Ушаглар севиндиләр вә архын гырағында отуруб әл-үзләрини јумаг вә су ичмәк истәдиләр. Бәләдчи уча сәслә деди: «Ушаглар, әкәр сусамышсыныз вә су ичмәк истәјирсинизсә, аз су ичин. Јохса, мүмкүндүр санчыланыб, јолда галасыныз.»

Ағыллы ушаглар мүәллимин сөзләрини ешидән кими галхыб јола дүшдүләр. Бә'зиләри исә дедиләр: «Биз чох

сусамышыг, әкәр сусуз галсаг јеријә билмәрик. Јахшысы будур ки, бир нечә овуч да су ичәк....»

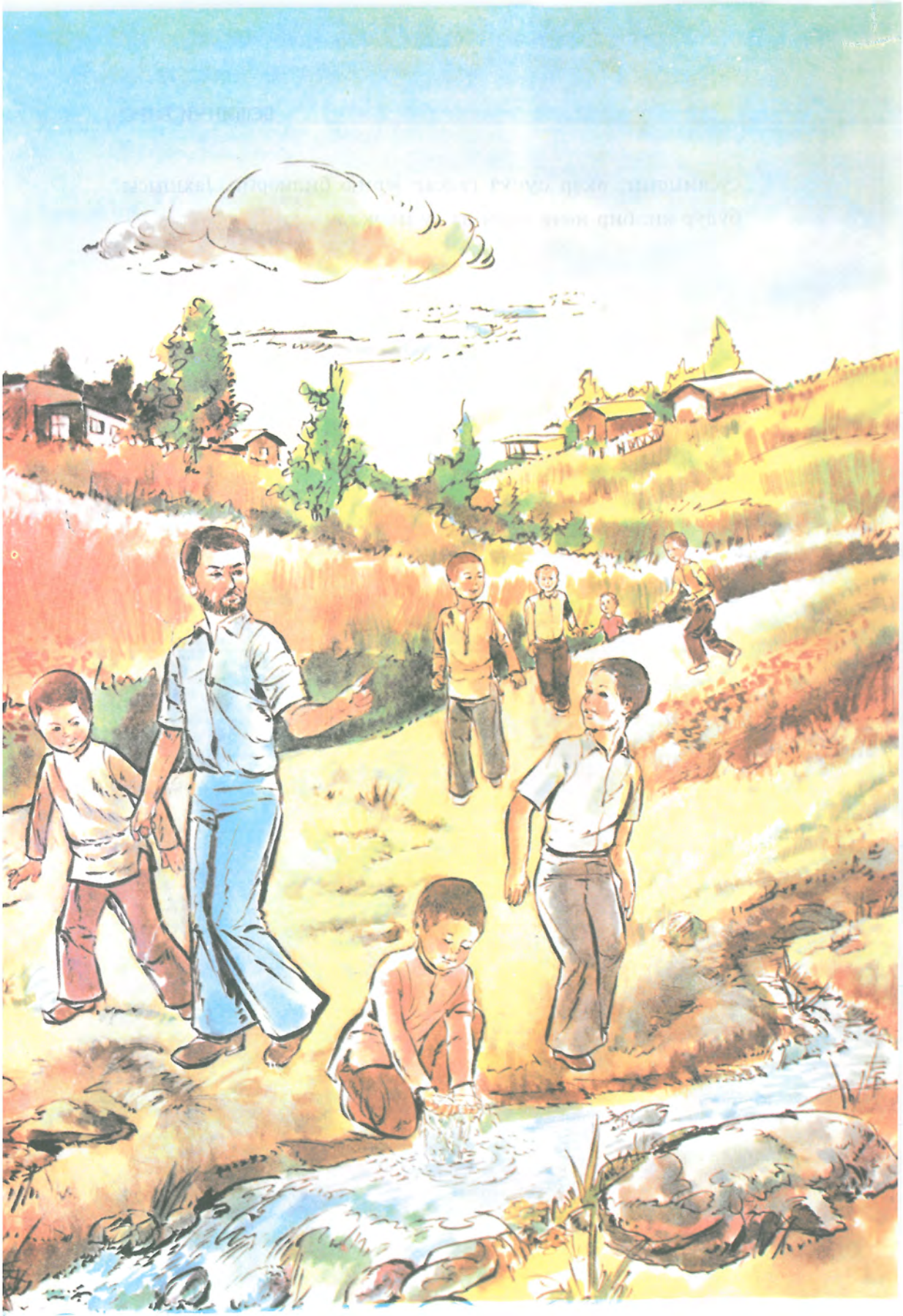

Мүәллим һамыдан габагда гачырды. күнәш јаваш-јаваш мәғрибә доғру кедирди. Кәндин мәсчидинә кирән биринчи адам мүәллимимиз иди. Мән вә бир нечә нәфәр достум күн батмамыш мәсчидә чатдыг. О бири ушаглар да тәдричлә кәлиб чатдылар.

Ертәси күн мүәллимимиз сүбһ мәрасиминдән сонра јарыш галибләринин адларыны охујуб белә деди:

-Мәним әзизләрим, бу шакирдләр дүнән чалышырдылар вә јарышда галиб кәлдиләр. Бу күн исә мүкафатларыны алырлар, сиз дә онлары алғышлајырсыныз.

Бу дүнја да, јрыш меjданыдыр. Һамымыз чалышырыг вә бир-биримизлә јарышырыг. Бизим јарышымыз јахшы ишләр көрмәк, ибадәт, јардым вә хидмәт етмәк сабәсиндәдир.

Аллаһа даһа јахшы ибадәт едәнләр вә онун бәндәләринә даһа чох хејир верәнләр бу јарышда галиб кәләчәкләр. Аллаһ бу чүр адамлара ахирәт дүнјасында мүкафат верәр вә онлары бәһиштә апарар. Амма, Аллаһа ибадәт етмәјәнләр, хејир ишләрдә чалышмајанлар вә пис ишләр көрәнләр исә ахирәт аләминдә өз әмәлләринә көрә пешман олачаглар. Онлар тәәссүфләниб чәһәннәмә кедәчәк вә пис ишләринин чәзасыны тамамилә чәкәчәкләр.

Јахшы иш көрәнләрлә пис иш көрәнләр Аллаһын јанында бәрабәр дејилләр. Аллаһ һәр кәси көрдүју ишинә вә әмәлинә көрә чәзаландырыр вә мүкафатландырыр.

Әкәр Аллаһ јахшы иш көрәнләрә јахшы вә даими мүкафат вермәсәјди инсан нәјин үмидилә јахшы иш

көрәчәкди? Әкәр Аллаһ пис иш көрәнләри чәзаландырмасајды, онлар илә јахшы иш көрәнләр арасында нә фәрг олачагды?

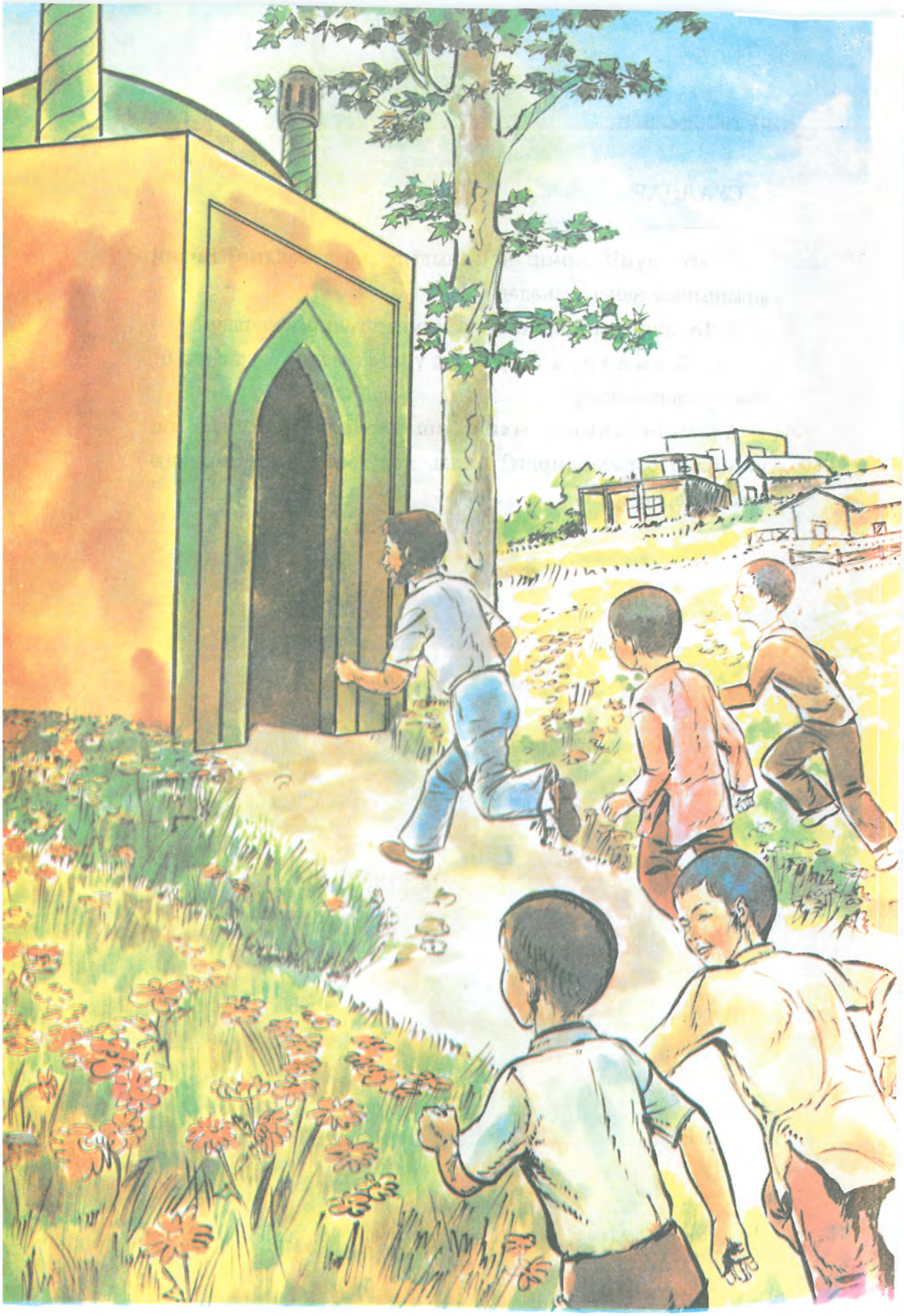

СУАЛЛАР:

1- «Бу дүнја јарыш мејданыдыр» нә демәкдир? Бизим јарышымыз һансы сањәдәдир?

2- Бу дүнјанын јарышында кимләр галиб кәләрләр?

3- Кимләр ахирәт дүнјасында утаныб, тәәссүфләнәчәкләр?

Аллаһын јанында јахшы иш көрәнләр илә, пис иш көрәнләр бәрабәрдирми? Аллаһ һәр кәсин чәзасыны нәјә әсасән верәр?

ӘБӘДИ ҺӘЈАТ

Бањар күлүстан олду,
Гыш битди бостан олду.
чичәк гонду будаға,
Ишылдады бир дања.
Бәнөвшәләр ачылды,
Күл гохусу сачылды.
Тапышдылар бањарда,
Сөјүдләрин алтында.
Бағышлады күлә чан,
Әлван күлләр јарадан.
чансыз јери јенидән,
Одур јенә дирилдән
Бәдәнин сон бањары,
Өлмәкдир ахыры.
Әбәди һәјат, бањар,
Гијамәтдәдир гәрар.
Күнаһкарын сон еви,
Чәһәннәмдәдир јери.
Чәннәтдә јурд салачаг,
Мө'мин орда галачаг.

Ше'рин јазаны: Һәбибуллаһ Һесан
Бу ше'ри әзбәрләјин.

АЛТЫНЧЫ ДӘРС

АХИРӘТ АЛӘМИ
ӘВВӘЛ «БӘРЗӘХ АЛӘМИ» СОНРА, «ГИЈАМӘТ»

Биз өлдүкдән сонра арадан кетмирик. Әкәр өлдүкдән сонра мәһв олсаг, онда бүтүн әмәлләримиз мәһв олуб арадан кедәр. Биз бу дүнјадан «ахирәт аләми» адланан башга јерә кедәчәјик. Бүтүн фәалијјәтимизин, ишләримизин вә ибадәтләримизин нәтичәсини ахирәтдә көрәчәјик.

Ахирәт аләми мүкафат вә чәза аләмидир.

Ахирәт аләминдә өнчә «Бәрзәх аләми»нә сонра да «Гијамәт»ә кедәчәјик. Бәрзәх аләми бу дүнја вә гијамәт арасында олан бир дүнјадыр.

Аллаһ тәала Гур'ани-Кәримдә бәрзх аләми барәдә белә бујурмушдур: «Өләнләр, гијамәт күнүндә дириләнә гәдәр, бәрзәхдә галачаглар».

Вә шәһидләр барәдә белә бујурмушдур: «Аллаһ јолунда өлдүрүләнләри һеч дә өлү зәнн етмә! Хејр, онлар өз рәббинин јанында дири олуб рузи јејирләр.»

Аллаһ тәала өз әзиз пејғәмбәри һәзрәти Муһәммәдин васитәси илә бизә билдирмишдир ки, инсан өлүб, дүнјаны тәрк едәндә, һәмин сурәтдә бәрзәх аләминә кедәр вә орада гысача истинтаг олунар. Ондан

сорушарлар: «Аллаһа инанырсанмы? Кимин әмринә табе идин? Аллаһын вә ја башгасынын? Пејғәмбәрин кимдир? Динин нәдир? Рәһбәрин кимдир?»

Дүнјада диндар олуб иманла јашајан инсан чох раһатлыгла чаваб верәр вә иманы заһир олар. Бу гыса сорғу-суалдан сонра «Бәрзәх аләмин»дә архајынлыгла гијамәтә гәдәр јашајар вә беһишт не'мәтләринин нүмунәси олан не'мәтләрдән јарарланар.

Лакин, бу дүнјада Аллаһ вә онун пејғәмбәринә инанмајан, онларын әмринә табе олмајан вә динсиз вә залымчасына јашајан, бәрзәх аләминдә дә Аллаһ вә пејғәмбәрләрә инандығыны сөјләјә билмәз вә динсизлији ашкар олар.

Белә шәхсләр бәрзәх аләминдә әзаб вә чәтинликдә јашајарлар.

Бәрзәх аләминин әзабы онлар үчүн чәһәннәм әзабынын нүмунәсидир.

Бәрзәх аләминдә инсанын һәгигәти көрүнәр, иман вә јахуд күфрү ашкар олар.

Дүнјада «Аллаһа, чәза күнүнә вә пејғәмбәрә» инанан вә јахшы иш көрән шәхсин иманы бәрзәхдә ашкар олар вә асанлыгла чаваб верәр.

Анчаг, һәгиги иманы олмајан вә залым олан шәхсин күфрү ашкар олар вә дүзкүн чаваб верә билмәз.

Күнаһкар адам чәһәннәм әзабларынын нүмунәсини «Бәрзәх аләминдә» көрәчәкдир вә әмәлләринин чәзасы елә орадан башланачагдыр.

Бәрзәх аләминә кетмиш инсанын руһундан вә

чаныңдан суал олунар.

ДҮШҮНҮН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН:

1–Әкәр өлмәклә мәһв олсајдыг, бүтүн әмәлләримиз мә'насыз олмаздымы?

2–Өләндән сонра кедәчәјимиз о бири дүнјанын ады нәдир? «Ахирәт Аләми мүкафат вә чәза Аләмидир» нә демәкдир?

3–Аллаһ тәала Гур'ани-Кәримдә бәрзәх аләми барәдә нә бујурмушдур?

4–Аллаһ тәала Гур'ани-Кәримдә шәһидләр барәдә нә бујурмушдур? Бу сөздән бәрзәх аләминә даир нә өјрәнирик?

5–Бәрзәх аләминдә инсана верилән суаллары дејин?

6–Бу суаллара ким раһатлыгла чаваб верәр? Онлар бәрзәх аләминдә нечә јашајарлар?

7–Бу суаллара кимләр чаваб верә билмәзләр? Онлар бәрзәх аләминдә нечә јашајачаглар?

ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

ПЕЈҒӘМБӘРЛӘР ИНСАНЛАРЫН БИЛИЧИ ВӘ МӘ'СУМ РӘҺБӘРЛӘРИ

АЛЛАҺ ПЕЈГӘМБӘРИ ҺӘЗРӘТ МУСА

Аллаһ тәала һәзрәт Муса әлејһиссәламы пејғәмбәрлијә сечди вә она әмр етди ки, гардашы Һарунун көмәји илә залым Фир'онун јанына кедиб, ону Пәрвәрдикарын ағыр әзабындан горхутсун.

Аллаһ тәала һәзрәт Мусаја әмр етди ки, өнчә јумушаг сөзләрлә ону вањид Аллаһа тәрәф дә'вәт еләсин.

Һәзрәт Муса вә гардашы Һарун, Фир'онун сарајына јолландылар вә бир аз көзләдикдән сонра нәһајәт Фир'онун јанына кедиб, Аллаһын әмр еләдији кими јумушаглыгла сөзә башладылар вә белә дедиләр: «Ej Фир'он! Биз аләмләрин Рәбби тәрәфиндән пејғам кәтирмишик ки, инсанлары зүлм әлиндән гуртарыб, нур вә ишыглыға доғру јөнәлдәк.

Сәндән истәјирик ки, зүлм вә үсјандан әл чәкиб,халга зүлм етмәјәсән.

Биз Аллаһын пејғәмбәриjик вә бизә әмр олунубдур ки, инсанлры Аллаһы јад етмәклә таныш едәк вә онун әмрләринә табе олмаға чағыраг.»

Фир'он һәзрәт Мусанын сөзләрини ешидәндән сонра бәрк әсәбиләшди вә о һәзрәти сусдурмаг үчүн белә деди: «Ej Муса, сизин Рәббиниз кимдир ки, онун тәрәфиндән пејғам кәтирмисиниз.»

Һәзрәт Муса, архајынлыг вә сојугганлыгла белә чаваб верди: «Бизим Пәрвәрдикарымыз дүнјаны вә дүнја әһлини низам-интизамла јарадан бөјүк Аллаһдыр.

Фир'он, Мусанын сөзләрини баша дүшдүјүнә бахмајараг, өзүнү билмәмәзлијә вуруб деди: «Мәндән башга Аллаһ да вармы? Сизин һәјатыныз мәним әлимдә дејилми? Көрмүрсүнүз ки, бөјүк Мисир өлкәси мәним әлимлә идарә олунур? Вә бу ахан чајлар да мәнимкидир? Еј Муса, әкәр мәндән башга бир Аллаһ сечсән вә мәндән башгасына табе олсан сәни зиндана саларам.»

Аллаһын пејғәмбәри олдуғуна көрә, архајын олан һәзрәт Муса һеч горхмадан Фир'она белә деди: «Мәним Рәббим бүтүн дүнјанын Рәббидир. Јери вә көјү јаратмышдыр. О мәни пејғәмбәрлијә сечмишдир ки, пејғамыны халга чатдырыб, онлары зүлм әлиндән гуртарым.»

Мусанын иманынын әзәмәти гаршысында өзүнү кичик вә зәлил көрән Фир'он деди: «Әкәр доғру дејирсәнсә, Пәрвәрдикарындан бир нишанә көстәр.»

Һәзрәт Муса әлини јахасына салыб, тез чыхартды. Әли парлаг улдуз кими парылдајырды. Сонра, Әсасыны Фир'она сары атды. Әса Аллаһын изнилә гызғын илан олду. Фир'он иланы көрдүкдә диксиниб гышгырды. Һәзрәт Муса әјилиб иланы тутду. Илан јенидән әса олду.

Рәнки гачмыш вә горхусундан әсән Фир'он јанындакылара деди: «Мусанын нечә күчлү сеһркар олдуғуну көрдүнүзмү? Бу ики нәфәр сеһр илә сизи алдадыб јурдунуздан дидәркин салмаг истәјирләр.»

СУАЛЛАР:

1- Аллаһ тәала, һәзрәт Мусаны пеjғәмбәрлиjә сечәндә она нәjи әмр етди?

2- Фир'он -«Ej Муса, сизин Пәрвәрдикарыныз кимдир?» -деjә сорушанда һәзрәт Муса нечә чаваб верди?

3- Фир'он, һәзрәт Мусадан нишанә истәjәндә һәзрәт Муса һансы мөчүзәләри көстәрди?

4- Фир'он, һәмин нишанәләри көрдүкдән сонра тәслим олдуму? Jанындакылара нә деди?

МУСАНЫН ӘСАСЫ, ПЕЈГӘМБӘРЛИЈИН МӨ'ЧҮЗӘСИ

Фир'он Муса илә мүбаризә етмәк гәрарына кәлди. Шәһәрин күчлү вә мәшһур чадукәрләрини топламага әмр верди.

Фир'он чадукәрләрә демишди: «Әкәр гәләбә чалсаныз сизә јахшы мүкафат вериб, сизи өз јахын адамларымдан едәчәјәм.»

Вә'д олунмуш күн кәлиб чатды. Шәһәр әһалиси јығышмышдылар ки, көрсүнләр ким гәләбә чалачагды. Чадукәрләр сеһр-чаду аләтләри илә мејдана кәлдиләр. Һәзрәт Муса да әсасы илә мејдана кәлди. Чамаат мејданын әтрафында дуруб көзләјирдиләр. Фир'он да хүсуси јердә отурмушду....

Чадукәрләр һәзрәт Мусаја белә дедиләр: «Еј Муса, сән башлајырсан, јохса биз башлајаг?»

Һәзрәт Муса бујурду ки, сиз башлајын.

Һамы архајынлыгла тамаша едирди.

Чадукәрләр ипләрини, ағачларыны јерә салыб нәсә бир ишләр көрдүләр. Мејдана бахан чамаата елә кәлирди ки, мејдан сүрүнән илан-әждаһа илә долудур.

Лакин, һагг кизли галмаз вә чаду Аллаһын әмри илә батил олуб, һијләни һамы баша дүшәр.

Бу заман Аллаһ тәрәфиндән һәзрәт Мусаја әмр

олунду ки, «Ej Муса, чадукәрләрдән горхма, әсаны јерә ат ки, чадукәрләрин чадусуну удуб, јери тәмизләсин. Чадукәрләр халгы алдадыблар. Алдаданлар исә һеч заман гәләбә чалмазлар.»

Муса әсасыны јерә атды.

Чамаат чыгырыб гачды. Бә'зиләри дә о бөјүк вә чошгун иланы көрмәмәк үчүн көзләрини јумдулар.

Чошгун илан чадукәрләрин јерә атдыглары ипләри вә ағачлары сүр'әтлә удду. Сонра һәзрәт Муса, јенә да әсаја чеврилмиш иланы көтүрүб, она даjанды. Чадукәрләр һамыдан әввәл баша дүшдүләр ки, Мусанын иши чаду јох. мөчүзәдир вә бөјүк Аллаһын гүдрәтинин нишанәсидир. Дәрһал Мусаја инандылар вә сәчдә еләjиб, Аллаһа онлары доғру јола һидајәт етдиjи үчүн шүкр еләдиләр. Сонра белә дедиләр: «Биз дүнjаларын вә дүнjа әһлинин Пәрвәрдикарына инандыг.»

Фир'он онларын сөзүнү ешидәндә бәрк һирсләнди вә бағырды: «Нечә Мусаја инандыныз? Мән сизә бу изни вермәмишәм! Индичә сизи асдырарам.»

Чадукәрләр белә дедиләр: «Биз һаггы тапмышыг, билмишик ки, Муса вә Һарун Аллаһын пејғәмбәрләридирләр вә онлара инанмышыг. Әлиндән кәләни әсиркәмә, биз өлүмдән горхмуруг. Сән jалныз, һәjатымыза сон гоја биләрсән. Лакин, ахирәт һәjатымыза тохунмаға күчүн чатмаз. Биз өләндән сонра ахирәт аләминә кедәчәjик вә Пәрвәрдикарымызын не'мәтләриндән фајдаланачағыг.

СУАЛЛАР:

1- Фир'он, һәзрәт Муса илә мүбаризә етмәк үчүн нә еләди?

2- Муса, Аллаһын әмри илә доғру данышдығыны сүбута јетирмәк мәгсәдилә нә етди?

3- Нә үчүн чадукәрләр һәзрәт Мусанын мө'чүзәсини мүшаһидә етдикдән сонра она инандылар?

4- Чадукәрләр Фир'онун һәдә- горхусу гаршысында нә еләдиләр?

БИЛИК ВӘ АКАҺЛЫГ, КҮНАҺА НИФРӘТ БӘСЛӘМӘЈИН СИРРИДИР.

Кирли палтарлары бир ләјәнин ичиндә јумушлар.

Ким о ләјәнин сујундан ичмәјә һазыр олар?

Әкәр о судан һеч хәбәри олмајан бир кор шәхсә версәләр, бәлкә дә ичди. Көзү көрән вә хәбәри олан шәхс нечә, ичәрми?

О сујун кирли олдуғуну көрән вә зәрәрләрини баша дүшән ондан ичәрми?

Бир шејин пислијини көрән, «Акаһ вә көзү көрән» инсан өзүнү она батырмаз, әксинә она нифрәт бәсләјәр.

Пејғәмбәрләр дә күнаһа нифрәт бәсләјиб вә әсла күнаһ етмәјибләр. Чүнки, күнаһын пислијини көрүбләр. Бу билији Аллаһ онлара вермишдир.

ПЕЈҒӘМБӘРЛӘР; МӘ'СУМ ВӘ БИЛИЧИ ЈОЛКӨСТӘРӘНЛӘР

Аллаһ өз пејғамыны халга чатдырмаг үчүн бир дүзкүн вә әмин инсаны сечәр вә ону динин камил нүмунәси едәр ки, сөзү вә әмәли илә халгы Аллаһа доғру јөнәлтсин.

Пејғәмбәр инсанлар арасында ән јахшы вә ән камил фәрддир. Елм, әхлаг вә давранышда һамыдан үстүндүр, Аллаһ ону тәрбијә етмиш вә сечмишдир ки, халгын рәһбәри олсун.

ДОГГУЗУНЧУ ДӘРС

Пејғәмбәр дүнја вә ахирәт сәадәтинин јолуну јахшы билир..... Јә'ни буну она Аллаһ өјрәтмишдир. Пејғәмбәрин өзү бу јолла кедир вә халгы да бу јолла кетмәјә чағырыр.

Пејғәмбәр Аллаһы чох јахшы таныјыр вә ону чох севир. Ахирәт, беһишт вә чәһәннәмин вәзијјәтини јахшы билир. Пис вә јахшы әмәлләри таныјыр. Күнаһа нифрәт едир вә һеч заман күнаһ иш көрмүр. Чүнки, күнаһын пислијини көрүр вә билир ки, күнаһ инсанын руһуну алудә едир.

Алим вә гадир Аллаһ бу «Билији» пејғәмбәрә вермишдир. Пејғәмбәр бу елм вә биликлә күнаһын пислијини көрүр вә билир ки, Аллаһ күнаһкар инсаны севмир вә ондан разы дејилдир. Буна көрә дә пејғәмбәр һеч вахт күнаһ еләмәз, күнаһа нифрәт едәр.

Пејғәмбәрләр Аллаһын пејғамларыны бүтүнлүклә халга чатдырарлар. Һеч бир шеји унутмаз вә сәһвә јол вермәзләр.

Күнаһ еләмәдији вә сәһвә јол вермәдији үчүн халг она е'тимад көстәриб онун әмәлләриндән вә сөзләриндән чох шејләр өјрәнә биләрләр, онун рәһбәрлијиндән вә вилајәтиндән јарарлана биләрләр. Белә бир инсана «Мә'сум» дејирик. Аллаһын бүтүн пејғәмбәрләри мә'сумдурлар, јә'ни күнаһ еләмирләр. Бир шеји унутмајыб сәһвә јол вермирләр, тамамилә әмин вә дүзкүн инсанлардыр. Пејғәмбәрләр Аллаһын төрәфиндән сечилмиш, халгын биличи вә мә'сум рәһбәрләридирләр. Аллаһын әмрини јахшы гаврајыб, ону дүзкүн вә там шәкилдә халга чатдырырлар. Инсанлара јол көстәриб онлары Аллаһа вә әбәди сәадәтә доғру апарырлар.

ОНУНЧУ ДӘРС

ҺӘЗРӘТ МУҺӘММӘД(С)ИН ПЕЈГӘМБӘР ОЛАЧАҒЫНЫ МҮЖДӘ ВЕРМӘК

Һәзрәт Муһәммәд(с) Аллаһын сонунчу пејғәмбәридир вә ислам динини инсанлар үчүн кәтирмишдир. О, ушаг икән пејғәмбәрлик нишанәләринә малик иди вә кечмиш пејғәмбәрләр онун кәләчәјини хәбәр вермишдиләр.

Муһәммәд сәккиз јашында икән бабасы Әбдүлмүтәллиб вәфат еләди. Әбдүлмүтәллиб өлүм чағында оғлу Әбуталибә белә сифариш еләди: «Ата-ана не'мәтиндән мәһрум олан Муһәммәди сәнә тапшырырам ки, ону һимајә едиб, сахлајасан. Онун парлаг кәләчәји вар вә бөјүк рүтбәјә чатачагдыр.»

Һәзрәт Әбуталиб атасынын тапшырығыны гәбул едиб, Муһәммәдин гәјјуму олду вә бир мећрибан ата кими ону сахлады.

Һәзрәт Муһәммәд тәгрибән он ики јашында иди ки, әмиси Әбуталиб илә бирликдә Гурејшин тичарәт карваны илә Шам шәһәринә сәфәр еләди. Бу сәфәр, Муһәммәд кими он ики јашлы ушаг үчүн чох чәтин сәфәр иди. Лакин, тәбиәтин көзәлликләрини, дағлары-дәрәләри сејр етмәк, јолун чәтинлијини һисс етдирмирди вә она ләззәт верирди.

Карван «Босра» шәһәринә јахынлашды. Орада гәдим

заманларда тикилмиш бир ибадәткаһ вар иди. Һәмишә бир христиан алим орада отуруб «Аллаһын сонунчу пејғәмбәрини» көрмәк интизарында иди.

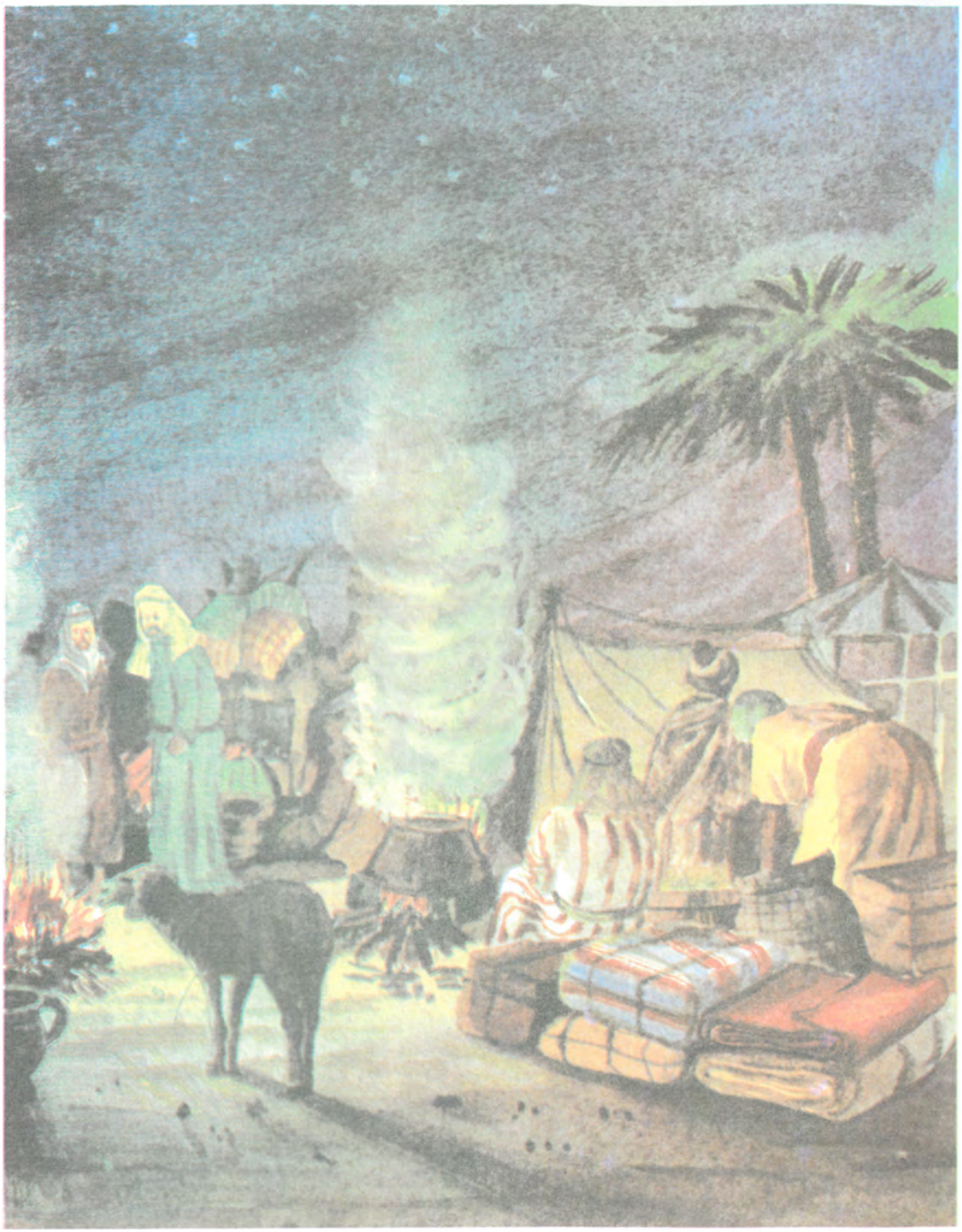

Чүнки, һәзрәт Иса вә кечмиш пејғәмбәрләр Аллаһын сон пејғәмбәринин кәләчәјини вә хасс нишанәләрини хәбәр вермишдиләр.

О ибадәткаһа «ДӘЈР» дејирдиләр. О заманлар «Буһејра» һәмин Дәјрдә јашајырды вә ибадәтлә мәшғул иди.

Гурејш карваны јахынлашанда Буһејра Дәјрдән чыхыб гәрибә шејләр көрдү. карван, динчәлмәјә дајанмышды. Карвандакылар, орада-бурада од јандырыб, хөрәк биширмәклә мәшғул идиләр. Буһејра чох диггәтлә онлара бахырды. Јенидән гәрибә шејләр онун диггәтини чәкди.

Буһејра, һәми шә бүтүн карванлара е'тинасызлыгла јанашарды, Амма бу дөнә ирәли кәлиб, онлары гонаг чағырды.

Карван үзвләри Дәјрә кирәндә Буһејра онлара хош кәлдин дејиб, диггәтлә онлары сүздү. Санки итирдији адамы ахтарырды.

Бирдән уча сәслә деди: «Оғлан, бир аз ирәли кәл, үзүнү даһа јахшы көрүм.»

Бир балача ушаг онун диггәтини чәлб етмишди. Ону сахлады, әјилиб әлини онун чијнинә гојду вә јахындан үзүнә бахды. Адыны сорушду, «Муһәммәд»дир дедиләр. Бир мүддәт сакит дајаныб, Муһәммәдә бахды. Сонра һөрмәтлә Муһәммәдин гаршысында отуруб, әлини тутду вә бир нечә суал верди. О, марагла Әбуталиб илә данышды. Башгаларындан да бә'зи шејләр сорушду.

Буһејра итирдијини тапмышды. О, севинчлә үзүнү Әбуталибә чевириб деди: «Бу ушағын парлаг кәләчәји

вар вә бөјүк рүтбәјә чатачагдыр. Бу ушаг, кечмиш пејғәмбәрләр, кәләчәјинә мүждә вердикләри пејғәмбәрдир. Мән дин китабларында нишанәләрини охумушам. О, Аллаһын сонунчу пејғәмбәридир. Тезликлә пејғәмбәрлијә сечилиб, дини дүнјаја јајылачагдыр. Бу ушағын гәдрини бил вә ону горујуб сахламаға чәһд көстәр.»

Карван, динчәлдикдән сонра јүкләрини чатыб, һәрәкәт еләдиләр. Карван кетдикдән сонра, Буһејра отағына гајыдыб, фикрә далды.

СУАЛЛАР:

1- Әбуталиб, Муһәммәдин нәји иди? Вә Әбдүлмүтәллибин вәфатындан сонра һансы мәс'улијјәти гәбул еләмишди?

2- Әбдүлмүтәллиб, өлүм чағында оғлу Әбуталибә нәји тапшырды?

3- Буһејра, кими көрмәји көзләјирди? Ону һарадан таныјырды?

4- Буһејра, һәзрәт Муһәммәд(с)ин кәләчәји барәдә Әбуталибә нә деди вә она нәји тапшырды? Ихтисарла данышын.

ӘЗИЗ ИСЛАМ ПЕЈҒӘМБӘРИНИН БЕ'СӘТИ

«Һера» Мәккәнин јахынлығында јерләшән уча вә көзәл бир дағдыр. Һера мағарасы да һәмин һүндүр дағын зирвәсинин јахынлығындадыр.

Һәзрәт Муһәммәд, пејғәмбәрлијә тә'јин олмадан әввәл, тез-тез Һера мағарасына кедәр, орада ибадәт вә тәфәккүрлә мәшғул оларды. Кечәләр, мағаранын јанында, бир гајанын үстүндә дуруб, Мәккәнин тәмиз сәмасына вә сајрышан улдузлара бахырды. О, јарадылыш дүнјасынын әзәмәтини көрдүкдән сонра, мағараја гајыдыб, бу бөјүк дүнјанын јараданы илә раз-нијаз едиб дејирди: «Илаһи! Бу дүнјаны, күнәши,улдузлары әбәсчәсинә јаратмамысан. Бунлары јаратмагда бир мәгсәдин вардыр.»

Көзәл бир сәһәр чағы иди. Һәзрәт Муһәммәд о заман мағарада ибадәтлә мәшғул иди ки, пејғәмбәрлик әзәмәтини бүтүн варлығы илә көрдү. Аллаһын мәләји Чәбраил онун јанына кәлмишди вә сәмави аһәнк илә белә дејирди:

«Еј Муһәммәд! Артыг, Аллаһын пејғәмбәрисән. Халгы «Ислам дини»нә чағыр....»

Һәзрәт Муһәммәд, Чәбраили көрдү вә онун Аллаһ тәрәфиндән кәтирдији пејғамы бүтүн варлығы илә динләди. Сонра, ачыгүрәклилик, јәгин вә инамла Һера

дағындан ашағы ениб евинә тәрәф кетди. Меһрибан һәјат јолдашы Хәдичә, гапыны ачды вә онун нурани үзүнү көрдүкдә чох севинди.

Артыг, Аллаһын пејғәмбәри олмуш Һәзрәт Муһәммәд. Бу әһвалаты һәјат јолдашына данышды вә сонра белә деди: «Аллаһ мәним үзәримә нә ағыр вәзифә гојмушдур.»

Һәзрәт Хәдичә әмин вә дүзкүн әринә деди: «Мән, бундан әввәл сәнин пејғәмбәр олачағыны билирдим вә белә бир әзиз күнү көзләјирдим. Һәзрәт Иса, сәнин пејғәмбәр олачағыны хәбәр вермишди. Бәли, Аллаһ сәнин үзәринә чох ағыр мәс'улијјәт гојуб. Инди, мән дә Аллаһын бирлијинә шәһадәт верир, сәнин пејғәмбәрлијинә иман кәтирир вә мүсәлман олурам. Мән һәр заман сәнин көмәјин вә архан олачағам.»

Чох ағыллы вә һушлу бир јенијетмә олан һәзрәт Әли дә, һәзрәт Муһәммәд(с)ин пејғәмбәрлијинә иман кәтирди. О, ilk мүсәлман олан киши иди.

Бир мүддәт мүсәлманларын сајы анчаг үч нәфәр иди. Лакин, елә бу үч нәфәр сәмави ирадә илә бүтпәрәстлик вә динсизликлә мүбаризә етмәјә башладылар.

Әввәлләр, анчаг бу үч нәфәр намаз гылыб, халгын һејрәтләнмиш көзләри гаршысында Аллаһ тәала илә раз-нијаз едирдиләр.

Бир нәфәр белә дејир: «Бир күн Мәсчидүл-һәрамда отурмушдум. Көрдүм ки, бир көзәл киши мәсчидә кириб көјә бахыб, дурду. Бир јенијетмә саг тәрәфиндә дурду, сонра да бир гадын кәлиб онларын архасында дајанды.

Бир мүддәт дајаныб бир сыра сөзләр дедиләр. Сонра

әјилдиләр вә тәзәдән дүзәлдиләр. Сонра исә отуруб, башларыны јерә гојдулар... Тәәччүб еләдим. Јанымда отуран шәхсә дедим: «Әббас, бу үч нәфәр кимдир? Нә едирләр?» Әббас деди: «Габагда дуран киши, мәним гардашоғлум Муһәммәддир. О гадын, онун вәфалы һәјат јолдашы Хәдичәдир. О оғлан да о бири гардашымын оғлу Әлидир.

Муһәммәд дејир ки: «Аллаһ, ону пејғәмбәрлијә сечмишдир.» О гадын вә о оғлан да она иман кәтириб вә онун динини гәбул едибләр. Бу үч нәфәрдән башга бу дини гәбул едән јохдур.

Муһәммәд дејир ки: «Ислам дини бүтүн дүнја әһалиси үчүндүр вә тезликлә чохлары бу дини гәбул едиб мүсәлман олачаглар.»

Бизим әзиз пејғәмбәримиз рәчәб ајынын иҗирми једдисиндә пејғәмбәрлијә сечилди. Бу күнү «Мәб'әс» күнү адландырмышлар. Биз һәмин күн шәнлик едәрик. Әзиз Пејғәмбәримиз, о заман гырх јашында имиш.

СУАЛЛАР:

1- Әзиз Пејғәмбәримиз пејғәмбәр олмаздан әввәл ибадәт вә дүшүнмәк үчүн һараја кедәрди?

2- Һәзрәт Муһәммәдә пејғам кәтирән мәләјин ады нә иди? Кәтирдији пејғам нәји билдирирди?

3- Илк мүсәлман олан гадын ким иди? Илк мүсәлман олан киши ким иди?

4- Әзиз пејғәмбәримиз нечә јашында икән пејғәмбәрлијә сечилди?

5- Мәб'әс күнү һансы күндүр?

ИСЛАМ ДӘ'ВӘТИ

Бир сәс гопду. Бир киши дағын јанында дуруб халгы чағырырды: «Еј чамаат, кәлин сизә сөзүм вар!» Чамаат она сары кәлди. Ушаглар да кәлмишдиләр. Һамы онун әтрафына топлашды. О, бир бөјүк гајанын үстүнә чыхды ки, һамы ону көрсүн вә сәси һамыја чатсын. Чамаата бахыб белә деди: «Еј чамаат, еј мәним һәмјерлиләрим вә гоһумларым, сиз мәни јахшы таныјырсыныз вә мәнә е'тимад едирсиниз. Белә дејилми?» Һамы деди: «Бәли, белә дир. Еј Муһәммәд, биз сәни әмин вә доғру данышан бир адам таныјырыг.»

О, јавашча әлини галдырыб, халгдан сусмагларыны истәди. Сонра деди:

«Ej чамаат, мән Аллаһ тәала тәрәфиндән сизә пејғам кәтирмишәм.»

Бири: «Ej Муһәммәди-әмин пејғамын нәдир?» -дејә сорушду. О уча сәслә деди: «قُولُوا لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ تُفْلِحُوا» (Jә'ни, Аллаһдан башга һеч бир рәбб jохдур дејин таинки, доғру jола һидајәт оласыны): Башга сөзлә десәк, jә'ни бүтләрә ситајиш етмәjин, Аллаһа шәрик гошмаjын, зүлмкарлара табе олмаjын, кимсәjә зүлм етмәjин вә зүлмкарларла зидд олун. Дүнjада башыуча вә ахирәтдә беһиштдә jашамағыныз үчүн Аллаһдан башгасына ибадәт етмәjин.

Һај-күj гопду. Муһәммәди-әмини, сөзләрини давам етдирмәjә гоjмадылар. Бә'зиләри фикрә далды. Мәккәнин ә'jанларындан оланлар исә әсәбиләшиб пејғәмбәри мәсхәрә еләдикдән сонра дағылышдылар.

Күнләрин биринdә Мәккә ә'jанларындан бир груп пејғәмбәрин әмиси Әбуталибин евинә кетдиләр. Әбуталиб тајфанын вә шәһәрин бөjүjү иди. Гоча киши иди вә һамы она һөрмәт едәрди. Онлар Әбуталибдән: «Билирсәнми гардашоғлун нә еләjир?» -дејә сорушдулар. «Муһәммәд дејир ки, бүтләрә ситајиш етмәjин вә ваһид Аллаһа иман кәтирин. Муһәммәд нә гәрибә сөзләр данышыр?

Ej Әбуталиб, сән Муһәммәдин гаршысыны алмалысан ки, бир даһа бу сөзләрдән данышмасын. Jохса ону өлдүрәрик.»

онлардан бири деди: «Муһәммәд нә истәjир? Ев-ешик, арвад истәjир? Истәдиjини она верәрик. Анчаг бу шәртлә ки, бундан белә бу сөзләри данышмасын вә өзүнү

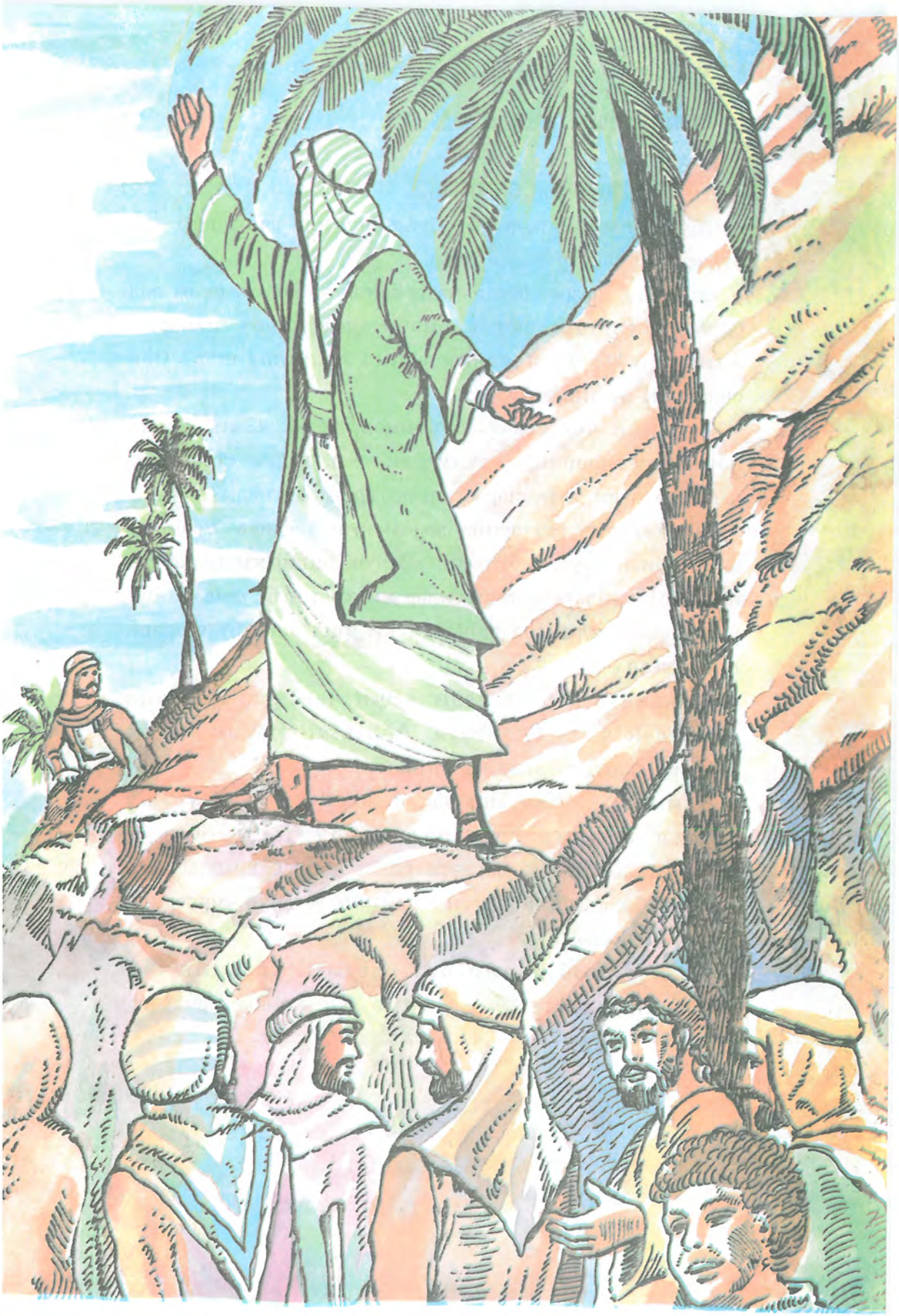

Аллаһын пејғәмбәри билмәсин.»

Әбуталибә дедиләр ки, Муһәммәд илә даныш вә ону бу сөзләри тәкрар етмәјә гојма.

Әбуталиб һәзрәт Муһәммәди евинә дә'вәт еләди вә она белә деди: «Гардашоғлу, билирсәнми дүнән шәһәрин ә'јанлары нә үчүн мәним евимә кәлмишдиләр? Сән онлара нә демишсән?»

Әмисини чох севән Муһәммәд, деди: «Әми, Аллаһ мәни пејғәмбәрлијә сечмишдир ки, халгы «төвһид»ә чағырыб, зүлм вә бүтпәрәстлијин гаршысыны алым.»

Муһәммәдин сөзләринә јахшы гулаг асан вә үрәјиндә она инанан әбуталиб, деди: «Оғлум, билирсәнми мәндән нә истәјирдиләр? Истәјирдиләр ки, сәнин бу сөзләринин гаршысыны алым вә гојмајым ки, бир даһа бу сөзләри данышасан.»

Муһәммәд дәрһал деди: «Әми чан, мән Аллаһын әмриндән чыха билмәрәм. Аллаһын әмрини јеринә јетириб, халгы төвһидә чағырачағам.

Әмичан, Аллаһа анд олсун, әкәр Ајы вә Күнәши мәним овчума гојсалар вә дүнјанын бүтүн көзәлликләрини вә сәрвәтләрини мәнә бағышласалар, јенә дә Аллаһын әмриндән чыхмарам вә онун әмрләрини јеринә јетирәрәм.»

Нәһајәт, Әбуталиб белә деди: «Аллаһын әмр етдикләрини һәјата кечир, мән дә сәни һимајә едәчәјәм.»

СУАЛЛАР:

1– « قُولُوا لَا إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ تُفْلِحُوا» нә дәмәкдир? Мә'насындан әлавә тәфсилаты илә изаһ един.

2– Мәккә әʼјанлары Әбуталибә нә тәклиф етдиләр?

3– Һәзрәт Муһәммәд әмисинә нә чаваб верди?

ҺӘЗРӘТ ФАТИМӘ, ИСЛАМЫН НҮМҮНӘ ГАДЫНЫ

Һәзрәт Фатимә бе'сәтин бешинчи илиндә дүнјаја кәлди. Атасы һәзрәт Муһәммәд, анасы исә Хәдичә иди. Хәдичә илк гадын иди ки, мүсәлман олду вә Аллаһа вә пејғәмбәрә һәгигәтән иман кәтирди. О вәфалы вә сәрвәтли бир гадын иди вә бүтүн сәрвәтини Ислам јолунда верди.

Һәзрәт Муһәммәд, гызы Фатимәни чох севәр вә онун һаггында белә бујурарды: «Фатимә мәним бәдәнимин бир парчасыдыр. Ону инчидән, мәни инчитмишдир вә ону севиндирән исә мәни севиндирмишдир.

Һәзрәт Фатимә јенијетмә икән һәзрәт Әли(ә)ла евләнди. О, исламын нүмунәви гадыны сајылырды. О әри үчүн ән јахшы арвад, ушаглары үчүн исә ән јахшы ана иди. Евин ишләрини көрүрдү вә бир евдар гадын кими чох зәһмәт чәкирди. О чох садә јашајырды вә баһалы палтарлара әһәмијјәт вермирди. Онун нәзәринчә, инсанын үстүнлүјү пәһризкарлыг, елм, иффәт вә халга хидмәт етмәкдә иди. О өзү дә бүтүн бу хүсусијјәтләрә малик иди. Һәзрәт Әли, һәзрәт фатимә вә өзүнүн рәфтары барәдә белә бујурарды: «Аллаһа анд олсун, өмрүм боју Фатимәни нараһат едән вә ја әсәбиләшдирән бир иш көрмәдим. Фатимә дә һеч вахт мәни нараһат еләмәди вә һирсләнмәјимә сәбәб олмады.»

Һәзрәт Фатимәнин ики оғлу вә ики гызы вар иди. Оғланларынын ады Һәсән вә Һүсејн иди, гызларынын ады исә Зејнәб вә Үммү Күлсүм. Пејғәмбәрин нәсли һәзрәт Фатимәнин ушаглары илә давам етди. Бизим он бир әзиз имамымыз һәзрәт Фатимәнин нәслиндәндирләр. Һәзрәт Фатимә ушагларыны чох севирди. Онун ушаглары ислам әхлагы вә ән'әнәсилә тәрбијә олундуглары үчүн ән јахшы ушаглар идиләр.

Һәзрәт Фатимә исә чәмадијәссани ајынын үчүндә, он сәккиз јашында икән дүнјадан кетди. Ону Мәдинә шәһәриндә дәфн етмишләр, лакин, гәбринин јери бәлли дејил. Һәзрәт Фатимәнин башга ады «Зәһра»дыр.

БӘРӘКӘТЛИ БОЈУНБАҒЫ

Рәнк-руһу солмуш, тоз-торпаға бәләнмиш бир гоча киши мәсчидә кирди. Әјниндә көһнә вә јыртыг палтары вар иди. Һәзрәт Пејғәмбәрин һүзуруна кәлиб вәзијјәтини үч гыса чүмлә илә бәјан еләди:

– Еј Аллаһын пејғәмбәри, ачам мәнә јемәк вер!

– Чылпағам, мәнә палтар вер!

– Јазығам, мәнә јардым ет!

Һәзрәт Пејғәмбәр белә бујурду: «Јанымда бир шеј јохдур. Гызымын евинә кет, о сәнә көмәк едәр!»

Һәзрәт Фатимәнин еви јахындајды. Сәһабәләрдән бири, гоча кишини Пејғәмбәрин гызынын евинә апарды,

Гоча киши гапыны дөјдү,

– Кимдир?

– Ач, чылпаг вә јазыг бир адамам, мәнә рәһм еләјин, Аллаһ да сизә рәһм еләсин, Һәзрәт Фатимә,

гоһумларындан бири она бағышладығы бојунбағыны бојнундан ачыб она вериб, деди: «Бу бојунбағыны сат, пулуну хәрчлә. Үмид едирәм ки, кәләчәкдә јохсуллугдан гуртарасан.»

Јохсул, хошһал олараг гајытды.

Аллаһын Пејғәмбәри һәлә мәсчиддә иди. Гоча бојунбағыны көстәриб деди: «Еј Пејғәмбәр, гызын фатимә бојунбағыны мәнә бағышлады ки, сатым.»

Пејғәмбәрин Әсһабәләриндән олан Әммар, гочанын сөзләрини ешидиб, ондан: «Бојунбағыны нечәјә сатырсан?» -дејә сорушду.

Гоча киши: «Мәни дојуран хөрәјә, өртән парчаја вә евимәдәк чатдыран пула» -дејә чаваб верди.

Әммар деди: « Бојунбағыны сәндән чөрәк вә әтдән ибарәт олан хөрәјә, јәмән парчаларындан һазырланмыш бир палтара вә сәни евинә чатдыран бир миник һејвана алдым. Бундан әлавә сәккиз гызыл динар вә ики јүз күмүш дирһәм дә верәрәм.»

Әммар гочаны евә апарыб, бојунбағынын гиjмәтини өдәди. Гоча киши хөрәји јејиб, палтары кејиб, севинчәк јола дүшдү. Сонра Әммар, бојунбағыја әтир вуруб, бир парчаја бүкүб, гулуна вериб деди: «Аллаһын Пејғәмбәринин јанына кет! Сәни вә бу бојунбағыны пејғәмбәрә бағышладым.»

Гул, Пејғәмбәрин јанына кәлиб Әммарын сөзүнү о һәзрәтә сөјләди. Һәзрәт Пејғәмбәр, бојунбағыја бахыб буjурду: «Мән дә сәни вә бојунбағыны гызыма бағышладым.»

Гул севинәрәк тәәччүблә деди: «Нә бәрәкәтли бојун

бағыдыр ки, бир јохсулу варлы, бир пијаданы атлы, бир гулу азад еләди вә нәһајәт өз саһибинә гајытды.

СУАЛЛАР:

1- Һәзрәт фатимә, нечә бир гадын иди?

2- Һәзрәт Муһәммәд әзиз гызы фатимә(с.ә)нын һагғында нә бујурмушдур?

3- Һәзрәт Әли, өзүнүн вә һәзрәт фатимәнин давранышы тәрзи барәдә нә бујурмушдур?

4-Нијә һәзрәт Фатимәнин гоча кишијә бағышладығы бојунбағы бәрәкәтли иди?

ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

ИСЛАМ ДАВРАНЫШЫ ВӘ ӘХЛАГИЈЈАТЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

СИЗ ДӘ ОНУ СЕВИРСИНИЗМИ?

Таһирә јахшы вә әдәбли гыздыр. Ата-анасынын еһтирамыны сахлар вә онларын нарахатлығына сәбәб олан бир иш көрмәз. Кичик гардашы Әһмәдә мәктәб тәклифләрини јеринә јетирмәкдә көмәк едәр. Хошәхлаг вә меһрибандыр. Биринә сөјүш вермәз. Бош јерә һај-күј салыб савашмаз. Тәмиз вә пакдыр. Јалан данышмаз. Кимсәјә әзијјәт вермәз. Башгаларыны лаға гојмаз. О, башгаларына лаг еләмәјин пис иш олдуғуну вә онларын нарахатлығына сәбәб олдуғуну билир. О билир ки, һеч ким мәсхәрә едән шәхси севмәз вә белә бир адамы әдәбсиз сајар. О билир ки, Аллаһ да башгаларыны мәсхәрә едәни севмир вә гијамәт күнүндә ону чәзаландырар. Она көрә дә биринә јерсиз күлмәз вә һеч кими лаға гојмаз.

Таһирә пак, әдәбли вә хошәхлаг гыз олдуғу үчүн һамы ону севир вә она һөрмәт едир. Аллаһ да ону, вә бүтүн хошәхлаг ушаглары севир вә гијамәт күнүндә дә онлара јахшы мүкафат верәчәкдир.

Аллаһ тәала, Гур'ани-Кәримдә мө'минләри башгаларыны мәсхәрә етмәкдән чәкиндирмиш вә белә бујурмушдур:

«Еј иман кәтирәнләр, олмаја бир иддәниз

башгаларыны мәсхәрә едәләр. Бәлкә мәсхәрә олунанлар о иддәдән јахшыдыр....

Еләчә дә башгаларында ејб ахтармајын вә бир-биринизи пис адларла чағырмајын.»

Имам Садиг әлејһиссәлам да белә бујурмушдур:

«Халгы мәсхәрә еләјән, онларын мәһәббәтинә үмид бағламасын.»

СУАЛЛАР:

1- Нијә бүтүн ушаглар Таһирәни севирләр?

2- Нијә һеч ким мәсхәрәчи адамы севмир?

3- Аллаһ, һансы ушаглары севир? Гијамәт күнүндә онларын вәзијјәти нечә олачаг?

4- Аллаһ тәала, Гур'ани-Кәримдә башгаларыны мәсхәрә еләмәк барәдә нә бујурур?

5- Имам Садиг(ә) башгаларыны мәсхәрә еләмәк барәдә нә бујурмушдур?

АНАЈА ЕЊСАН ЕЛӘМӘК

Зәкәријја христиан иди вә Куфә шәһәриндә јашајырды. Бу кәнчин валидејни вә бүтүн гоһум-әгрәбасы христиан идиләр. Зәкәријја, мүсәлманларла кәл-кет етмәк нәтичәсиндә ислам дини илә марагланды. Мүсәлманларын хошәхлаглыгыны, бәјәнилмиш давранышларыны, дүзлүјүнү, сәдагәтини, паклыгны, намаз вә ибадәтләрини јахындан көрүрдү. Гур'анла таныш олуб, ајәләри барәдә дүшүндү. Хејли тәдгигат апардыгдан сонра, ислам динини гәбул едиб, мүсәлман олду.

Сонра исә Һәчч мәрасимини јеринә јетирмәк үчүн Мәккәјә кетди.

Сәфәрдән гајыдаркән Мәдинәдә имам Садиг әлејһиссәламын һүзуруна кәлиб деди: «Мән христиан идим вә тәзәликдә мүсәлман олмушам.» Имам: «Мүсәлман олмагынын сәбәби нә иди?» -дејә сорушду. Зәкәријја белә чаваб верди: «Гур'анын ајәләри барәдә чох дүшүндүм. Савадсыз вә дәрс охумамыш бир шәхс белә көзәл вә мә'налы ајәләри нечә кәтирә биләр, дејә дүшүнүрдүм. Елә буна көрә дә инандым ки, Гур'ан Аллаһ тәрәфиндән назил олуб вә муһәммәд, Аллаһын пејғәмбәридир. Лазыми гәдәр тәдгигат апардыгдан сонра

мүсәлман олдум.

Имам Садиг(ә) онун үчүн дуа еләрәк: «Илаһи! бунун үрәјини ишыгландыр»-деди. Сонра Зәкәријја деди: «Еј пејғәмбәр оғлу, мәним ата-анам вә бүтүн гоһумларым христиандырлар. онлар илә нечә давраным? Бир гоча вә кор анам вардыр ки, пәрәстарлыға мөһтачдыр. Нә едим? Онунла әлагәми кәсимми?»

Имам Садиг(ә) белә бујурду: «Ислам дини мећрибанлыг вә мәһәббәт динидир. Бу дин, гоһумлара хүсусилә ата-анаја мәһәббәт етмәји тапшырмышдыр. Сән анандан муғајат ол, бачардығын гәдәр она гуллуг елә. Олмаја она һөрмәтсизлик едиб, чавабыны уча сәслә гајтарасан.»

Зәкәријја Имамын сөзләрини ешитдикдән сонра, Куфәјә гајыдыб, бачардығы гәдәр анасына хидмәт етди. Әввәлкиндән даһа чох она гуллуг едирди. Өз әли илә она јемәк-ичмәк верирди. Палтарларыны јујурду вә ону чимдирирди. Бир јерә кетмәк истәдији вахт әлиндән тутуб апарырды. Бекар вахтларда онун јанында отуруб ону данышдырарды. Бу гәдәр јахшы рәфтар вә әхлагдан һејрәтләнмиш ана, сорушду: «Оғлум, сән мәнә әввәл гуллуг еләмәздин. Нијә мәнимлә бу гәдәр мећрибан олмусан?» Зәкәријја деди: «Ана, Мәдинәдә јашајан имам вә рәһбәримиз мәнә тапшырды ки, бачардығым гәдәр ата-анама гуллуг едим.» Ана деди: «Оғул, зәннимчә о пејғәмбәрдир. Чүнки, пејғәмбәрләр ата-ана барәдә белә тапшырмышлар.» Зәкәријја деди: «Јох, ана чан, о пејғәмбәр дејил. О, имамдыр вә пејғәмбәрин нәслиндәндир. Бизим пејғәмбәримиз Аллаһын соңунчу пејғәмбәридир вә ондан сонра башга пејғәмбәр

кәлмәјәчәк.»

Гоча ананын, көзүнүн јашы ахды вә белә деди: «Оғлум, сәнин динин дүнјанын ән јахшы динидир. Нә јахшы дини гәбул еләмисән! Гоча вә кор ата-ананын да гајғысыны чәкән бир диндир. Оғлум, бу динин әгидәләри вә еһкамлары барәдә мәнә даныш.»

Зәкәријја Аллаһы танымаг, мәад вә ислам Пејғәмбәри барәдә анасына данышды. Гоча арвад, ислам дини илә таныш олчаг һәмән, мүсәлман олду, дәстәмаз алмаг вә намаз гылмағы да өјрәнди. Күнорта, икинди вә ахшам намазыны да гылды. Лакин, һәмин кечә һалы писләшди вә хәстәлик она галиб кәлди. Оғлуну чағырыб деди: «Оғлум, ислам әгидәләрини бир даһа мәнә сөјлә.» Меһрибан оғул хәстә анасынын әлини тутду вә аглаја-аглаја деди: «Ана чан, белә де! Инсаны вә дүнјаны јарадан вањид Аллаһа шәһадәт верирәм. Шәһадәт верирәм ки, Муһәммәд Аллаһын бәндәси вә пејғәмбәридир. Ахирәтә вә өлүмдән сонракы һәјата инанырам вә билирәм ки, Аллаһ јахшы иш көрәнләрә јахшы мүкафат верәр, пис иш көрәнләри исә чәзаландырар.»

Гоча ана шәһадәти дедикдән сонра күлүмсәјәрәк әбәдиҗҗәтә говушду. Мүсәлманлар, бу тәзә мүсәлман оланын мејидини басдырдылар. Зәкәријја, аглаја-аглаја анасынын бәдәнини торпаға тапшырыб, она рәһмәт диләди.

СУАЛЛАР:

1-Зәкәриjjанын дини нә иди? Нә үчүн ислам дини илә марагланды?

2-Һәзрәт имам Садиг(ә), Зәкәриjjанын «Анамла нечә давраным?» -дејә суалынын чавабында нә буjурду?

3-Зәкәриjja мүсәлман олдугдан сонра анасы илә нечә давранырды?

4-Ниjә Зәкәриjjанын анасы мүсәлман олду?

5-Сиз ананызла нечә рәфтар едирсиниз? Ислам тапшырыглары әсасындадырмы?

ИКИ ГАРДАШ
БИРИ МЕЊРИБАН ВӘ ХЕЈИРХАЊ, О БИРИСИ ХУДБИН ВӘ КҮНАЊКАР

Бир варлы дүнјадан кетди вә вар-дөвләти ики оғлуна галды. Оғланларынын бири диндар вә ағыллы иди. Биличи вә өнкөрән иди. О, дүнјаны «Ахирәт тарласы» сајыр вә өз вар-дөвләтиндән ахирәтинин хејринә истифадә едирди. Әмвалынын вачиб һүгугуну өдәјирди, јохсуллара вә јазыглара көмәк едирди, онлара иш вә сәрмајә верирди. Гоһум-әграбасына јардым едирди. Хејр ишләрдә һәмишә габагчыл иди. Мәсчид, мәктәб вә хәстәхана тикирди. Тәләбәләрин тәһсил вәсаитини верирди.

Дејирди: «Бу ишләри Аллаһ ризасына көрүрәм. Бунлар ахирәт аләми үчүн еһтијат мәнбәидир.»

О бири оғлан анламаз вә тамаһкар иди. Һәр шеји өзүнә истәјирди. Баг вә тарла салдырырды. Гәшәнк евләр тикдирирди. Јохсул гоһумларыны гонаг чағырмаз вә онларла кет-кәл етмәзди. Малынын вачиб һүгугуну өдәмәзди. Јохсулларын сәламыны алмазды. Хејр ишләрдә иштирак етмәзди. Һәмишә, «Еләјә билмәрәм, ишим вар, вахтым јохдур» -дејәрди. Пулуну Аллаһ јолунда хәрчләмәјә һазыр олмазды.

ОН АЛТЫНЧЫ ДӘРС

Бу худбин адамын ики бөјүк бағы вар иди. Бағлары хурма, үзүм вә саир мејвә ағачлары илә долу иди.

Бағларын ичиндәки чајлардан һәмишә су ахырды. Бу ики бағын арасында бөјүк бир тарласы вар иди ки, һәмишә күл вә көјәрти орада битәрди.

Бу варлы гардаш, көзәл баға тамаша еләјиб һәзз аларды вә учадан күлүб, гардашыны истеһза едәрди вә дејәрди: «Сән вар-дөвләтини она-буна бағышламагда чох сәһв едирсән. Мән, кимсәјә бир шеј вермирәм. Буна көрә дә бу бағын вә саир шејләрин саһиби олмушам. Бах көр нә көзәл, нә бөјүк бағдыр. Бәһ-бәһ! Һәмишә шән јашајырам. Бу сәрвәтим гуртарасы дејил. Һеч санмырам ки, габагда гијамәт дә вар. Гијамәт нәдир? Ахирәт нәдир? Әкәр гијамәт дә олса, Аллаһ бундан јахшыларыны мәнә верәчәк.»

О бири гардаш она дејәрди:

«Гардашым, ахирәт аләминин не'мәтләрини һеч кимә бош-бошуна вермәзләр. Кәрәк салеһ вә јахшы ишләр көрәсән ки, ахирәтдә ничат тапанлардан оласан. Дүнја малы сәни Аллаһдан узаглашдырмышдыр. Гардашым, бу гәдәр худпәрәст олма. Јохсулларын әлиндән тут. Бу гәдәр вар-дөвләтиндән өз ахирәтин үчүн дә истифадә елә. Хејр ишләрдә иштирак елә. Бәһанә кәтириб: «Вахтым јохдур, еләјә билмирәм, ишим вар» -демә. Күнаһ еләмә. Аллаһын гәзәбиндән горх. Мүмкүндүр ки, Аллаһ бир әзаб көндәриб бу не'мәтләри сәндән алсын. Онда пешман олачагсан. Анчаг нә фајда? артыг кеч олачаг.»

Лакин, худбин гардаш ағыллы вә јахшы гардашын сөзләринә гулаг асмырды вә өз билдијини едирди....

Бир күн бағына кетди. Ораја чатанда бир мүддәт һәрәкәтсиз галыб көзләри бәрәлди, сонра бағырыб јыхылды.

Бәли! Аллаһын әзабы назил олуб, бағы хараба гојмушду.

ОН АЛТЫНЧЫ ДӘРС

Бағын диварлары учмушду, ағачлар сынмышды, мејвәләр јанмышды....

Һушу башына кәләндән сонра инләјиб ағлады, чох һејифсәнди.

Белә деди:

– Каш гардашымын сөзләринә гулаг асајдым!

– Каш вар-дөвләтими Аллаһ јолунда хәрчләјәјдим!

– Каш хејр ишләрдә иштирак едәјдим!

– каш малымын вачиб һүгугуну өдәјәјдим!

– Сәрвәтим әлдән кетди. Инди нә бу дүнја да бир шејим вар, нә дә ахирәтдә мүкафатым.

Будур Аллаһ вә Аллаһын јахшы бәндәләринин јолунда сәрф олунмајан сәрвәтин ахыры. Будур худбинлијин вә анламазлығын ахыры!

СУАЛЛАР:

1– Диндар вә ағыллы гардаш сәрвәтини һансы јолда сәрф еләјирди? Бешини сајын.

2– Худбин гардашы ону истеһза еләјәндә нә дејирди? Чавабы дөрд чүмләдә бәјан еләјин.

3– Гардашы нә сөзләрлә она нәсиһәт верирди? Ән азы дөрд чүмлә илә чаваб верин.

4– Худбин киши, хараба галмыш бағыны көрәндә һалы нечә олду? Нијә һејифсәнди? «Каш» сөзү илә башланан дөрд чүмләсини тәкрар един.

БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

ИМАМӘТ ВӘ РӘҺБӘРЛИК
ИМАМ, ПЕЈГӘМБӘРИН БИЛИЧИ ВӘ ӘМИН ЧАНИШИНИДИР

ОН ЈЕДДИНЧИ ДӘРС

МӘ'СУМ ИМАМ, ПЕЈҒӘМБӘРИН ЧАНИШИНИ

Имам, әмин вә јахшы бир инсандыр ки, Аллаһ тәрәфиндән «Халгын имамәт вә рәһбәрлији» үчүн сечилир вә Пејғәмбәр, Аллаһын әмрилә ону халга тәгдим едир ки, онлары сөзү вә давранышы илә Аллаһ вә әбәди сәадәтә доғру рәһбәрлик етсин вә халг һәјат тәрзини ондан өјрәнсин вә онун ардынча кетсин.

Имам, елм вә билик саһәсиндә бүтүн адамлардан үстүндүр. Имам, динин ганун-гајдаларыны билир вә онлары горујур. О, өз илаһи елми илә чәмијјәтә рәһбәрлик едир. Имам, пејғәмбәр кими, мүкәммәл диндарлыг нүмунәсидир вә динин еһкамыны тамамилә јеринә јетирир.

Имамлар, әһали илә меһрибанчасына давранырлар. Јохсуллара јардым едиб, залымларла мүбаризә едирләр. онлар, чох алим јетирмиш вә онларын васитәсилә әһалини Аллаһын ганунлары илә таныш етмишләр.

Имам, пејғәмбәр кими күнаһ еләмәдији вә сәһвә јол вермәдији үчүн, халгын е'тимадыны газаныр вә халг онун сөзләри вә әмәлләринә табе олурлар.

Имамларын (он ики имамын) һамысы мә'сумдур. Јә'ни күнаһ еләмәз, тамамилә дүз иш көрәр, динин ганунларыны вә еһкамыны дүзкүн вә мүкәммәл шәкилдә

халга чатдырырлар. Јә'ни һеч бир шеји унутмазлар вә сәһвә јол вермәзләр.

СУАЛЛАР:

1-Пејғәмбәрин чанишини кимдир? ону ким чанишинлик мәгамына сечир вә ким халга тәгдим едир?

2-Имамын елми вә билији нә гәдәрдир? Имам бу елми кимдән өјрәнмишдир?

3-Имамын әсас вәзифәси нәдән ибарәтдир?

4-Имамлар әһали илә нечә давранырлар?

5-«Имамлар мә'сумдур» нә демәкдир?

БӨЈҮК ГӘДИР ХУМ БАЈРАМЫ

Исламын әзиз Пејғәмбәри һәзрәт Муһәммәд, һәјатынын ахырынчы илиндә Һәчч ибадәтини јеринә јетирмәк вә мүсәлманлара јол көстәрмәк мәгсәдилә Мәккәјә кетди. Мүсәлманлары да Һәчч мәрасиминдә иштирак етмәјә чағырды. Гадир оланлар, Пејғәмбәрин дә'вәтинә чаваб вериб, Мәккәјә доғру һәрәкәт етдиләр. Һәчч ибадәтини јеринә јетириб, Һәчч әмәлләрини Пејғәмбәрдән өјрәндиләр. Һәчч мәрасиминдән сонра карванлар, һамысы бирликдә өз вәтәнләринә доғру кери гајытдылар. Дәвәләрин зынгыров сәси чөлләрә јајылмышды. Күнәш көјдән јерә од јағдырырды. Јол узуну вәһј мәләји назил олуб Аллаһ тәрәфиндән пејғам кәтирди ки:

«Еј Пејғәмбәр! Аллаһ тәрәфиндән сәнә назил олмуш пејғамы халга чатдыр, бу иши јеринә јетирмәкдә сәһләнкарлыг етсән, өз илаһи тәклифинә әмәл етмәмиш оларсан. Аллаһ сәни дүшмәнләрин шәриндән горујар вә кафирләри мәгсәдә чатдырмаз.»

Пејғәмбәр орадача дүшдү ки, Аллаһын әмрини јеринә јетирсин. Мүсәлманларын бә'зисинә бујурду: «Габагда кедән карванлары гајтарын, һәлә бураја чатмамыш карванлара да дејин ки, тез кәлсинләр.» Онлар, гывраг дәвәләрә миниб өзләрини карванлара јетириб, пејғәмбәрин әмрини чатдырдылар.

Габагдакы карванлар дәвәләрин чиловуну чәкиб: «Нијә дајанаг? Нә олуб?» -дејә сорушдулар. Дәвә илә кәләнләр дедиләр ки, Пејғәмбәрин сизинлә иши вар. Буjурур ки, Гәдирә гаjыдын. Карванлар гаjыдыб Гәдирин jанында дүшдүләр. Ораjа чатмаjанлар да кәлиб чатдылар. Беләликлә минләрлә адам ораjа jығышды. Күнорта намазыны Пејғәмбәрлә гылдылар. Сонра, дәвәләрин jүкүндән мәнбәр дүзәлтдиләр. Әзиз Пејғәмбәримиз Аллаһын әмрини jеринә jетирмәк вә о мүһүм пејғамы халга чатдырмаг үчүн мәнбәрә чыхды. Чамаат, динмәз-сөjләмәз Пејғәмбәрин данышмасыны көзләjирди.

Әзиз Пејғәмбәримиз, бир аз өjүд-нәсиһәт вердикдән сонра сәмави бир сәслә чамаата мүрачиәт етди:

«Еj чамаат, сизин рәһбәриниз кимдир? Сизин рәһбәр вә ихтиjар саһибиниз кимдир? Мән сизин рәһбәриниз деjиләмми? Мән сизин сәрвәриниз вә ихтиjар саһибиниз деjиләмми?»

Дедиләр: «Еj Аллаһын пејғәмбәри, сән бизим ихтиjар саһибимиз вә рәһбәримизсән. Сән бизим башчымызсан.» Сөз бураjа jетишдикдә һәзрәт Пејғәмбәр Әли ибни Әбуталиб әлеjһиссәламы jанына чағырды. Онун әлини тутуб галдырды вә ону чамаата көстәрди. Сонра, уча сәслә белә буjурду: «Мән вәлиси вә ихтиjар саһиби олан шәхсә, мәндән Сонра «Әли» (ә) онун вәли вә ихтиjар саһибидир.»

Илаһи! Әлинин достлары илә дост, дүшмәнләри илә дүшмән ол!

Илаһи! Әлинин тәрәфдарларына көмәк вә онунла әдавәт едәнләри исә зәлил ет.

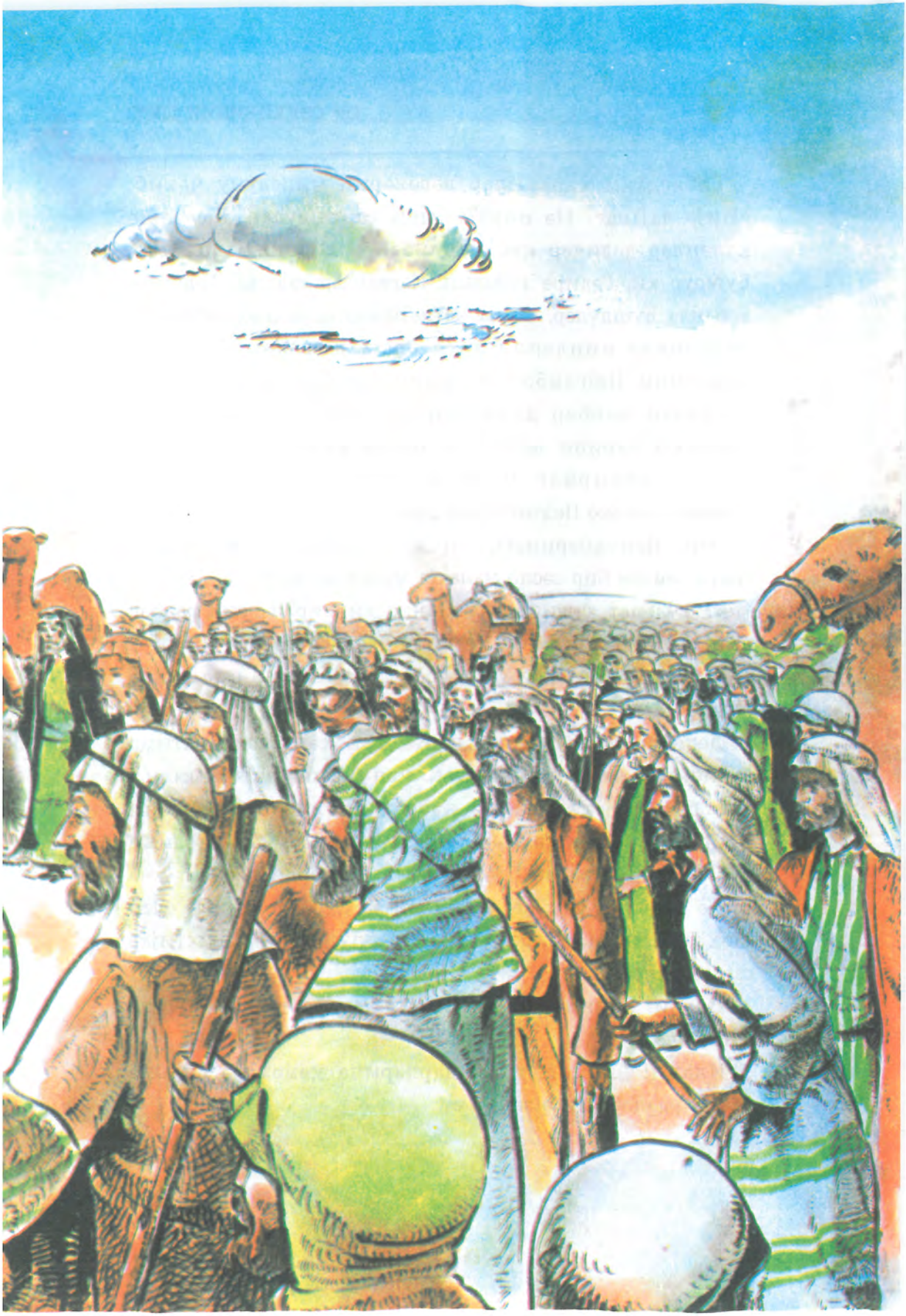

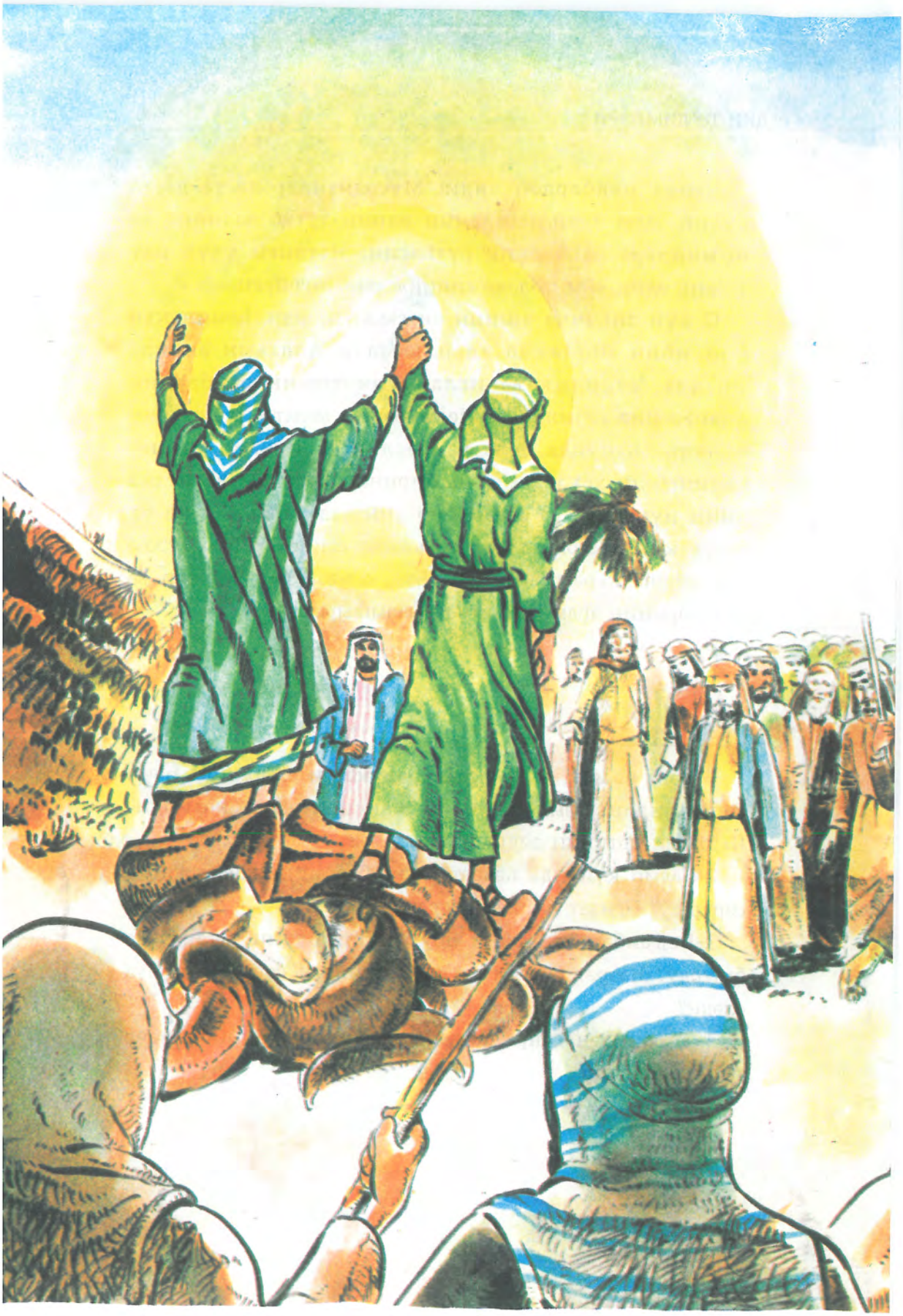

Сонра мәнбәрдән енди. Мүсәлманлар дәстә-дәстә кәлиб, Әли әлејһиссәламын әлини тутуб вәлилик вә мө'минләрә рәһбәрлик рүтбәсинә чатдығы үчүн ону тәбрик едир, «Әмирәл-мө'минин»-дејә, чағырдылар.

О күн зиһәччә ајынын он сәккизи иди. Һәмин күн Әли ибни Әбуталиб әлејһиссәлам Аллаһын әмрилә имамәт, вәлилик вә ислам үммәтинин рәһбәрлик вәзифәсинә сечилди вә Пејғәмбәрин васитәсилә тәгдим едилди. Бунунла белә рәһбәрлик вә имамәт, динин һәмишәлик үсулларындан биринә чеврилди вә ислам дини мүкәммәл вә әбәди бир дин олду. Биз һәр ил бу бөјүк күнү бајрам тутур вә һәзрәт Әли(ә)ын бу рүтбәјә чатдығына көрә севинирик. Биз, о һәзрәтин сөзләри вә әмәлләринин ардынча кетмәјә чалышырыг.

СУАЛЛАР:

1-Вәһј мәләји, әзиз ислам Пејғәмбәри ахырынчы һәчч сәфәриндән гајыдаркән она һансы пејғамы кәтирди? Пејғамын мәтнини дејин.

2-Гәдир күнүндә һәзрәт Пејғәмбәр өнчә чамаатдан нә сорушду? Чамаат нә чаваб верди?

3-Пејғәмбәр Әли ибни Әбуталибин әлини тутанда нә буjурду? Һәзрәт Әлини тәгдим етдикдән сонра нечә дуа еләди?

4-Тәгдимдән сонра мүсәлманлар һәзрәт Әли(ә)ы нечә тәбрик етдиләр?

ШИӘ ВӘ СҮННИ

Һәзрәт Әли(ә)ын сәчиҗәви хүсусиҗәтләри чох иди. О мүсәлманларын ән јахшысы иди, Пејғәмбәрин сөзләрини јахшы гаврајырды, Пејғәмбәрин бујуругларына итаәт едирди. Бүтүн ишләрдә Пејғәмбәрин гәрарына тәслим олурду, һәр јердә Пејғәмбәрә јардым едирди, дини горумаға чалышырды вә чиһад едирди вә бу јолда өлүмү көз габағына алырды. Пејғәмбәр заманында мүсәлманларын бир һиссәси Әли илә дост иди. Онлар, һәзрәт Әли(ә) илә бирликдә дини горујурдулар вә ислам динининин јајылмасы вә инсанларын гуртулушу үчүн чиһад едирдиләр. Һәмишә һәзрәт Әли(ә)ын сөзләри, давранышы вә әхлагиҗјатындан дәрс өјрәнирдиләр вә онлар да һәзрәт Әли кими, Пејғәмбәрин бујуругларына табе идиләр.

Әзиз Пејғәмбәримиз, һәзрәт Әли вә онун тәрәфдарларына белә бујурурду: «Еј Әли, сән вә сәнин шиәләрин јер үзүнүн ән јахшы инсанларысыныз.» Вә бә'зән һәзрәт Әли(ә)ы достлары илә көрәндә онлары көстәриб бујурарды: «Бу чаван вә шиәләр ничат тапанлардандырлар.»

Әзиз Пејғәмбәримиз, Аллаһа, онун Пејғәмбәринә доғрудан инанмыш вә Пејғәмбәрин ән'әнәсинә тамамилә

садиг галан бу групу «Шиə» адландырмышдыр. Елə о замандан данышыгда, əхлагда вə дини горумагда Пеjғəмбəр вə ћəзрəт Əлинин тəрəфдарлары олан мүсəлманлара шиə деjирлəр. (Шиə сөзү, ардычыл демəкдир). Биз шиəлəрин нөзəринчə, Пеjғəмбəрдən сонра бир-биринин ардынча он ики имам, имамəт вə рəћбəрлик рүтбəсинə чатмышлар. Биринчи имам ћəзрəт Əли(ə), он икинчи имам исə ћəзрəт Мəћди(əч)дир.

Мүсəлманларын башга бир ћиссəси «Сүнни» адланыр. Сүнниләрə көрə, ћəзрəт Əли дөрдүнчү хəлифədир. Онлар, ћəзрəт Əли(ə)ы севирлəр. Бүтүн мүсəлманлар, истəр сүнни, истəрсə дə шиə Аллаћа ситаjиш едирлəр, мəада инанырлар. Ћəзрəт Мућəммəди Аллаћын əзиз Пеjғəмбəри билирлəр. Гур'аны мүгəддəс вə сəмави китаб саjырлар вə бир гибləjə доғру намаз гылырлар. Бүтүн мүсəлманлар, истəр сүнни, истəр шиə, jеканə Аллаћа ситаjиш едирлəр. Ширк вə бүтпəрəстлиjə нифрəт едир, ону күфр саjырлар, Гур'ан вə исламын ећкамына əмəл едирлəр, өзлəрини бир-бирлəрилə гардаш вə диндаш саjырлар, бир-бирлəрилə мећрибандырлар вə ислам дүшмəнлəри илə вурушурлар.

Ислам дүшмəнləри ћəмишə чалышырлар ки, бу ики мүсəлман вə гардаш чəмиjjəтин арасында ихтилаф вə тəфригə салсынлар. Лакин, мүсəлманлар артыг аjылмышлар вə дүшмəнлəрин ћиjləләринə алданмаjыб, бир-бирлəрилə əлагəлəрини күнү-күндəн даћа да jахшылашдырыр вə мөћкəмləндирирлəр. Бир-бирлəринə Гур'ан вə Пеjғəмбəрин тапшырыгларыны даћа jахшы танымагда jардым едирлəр.

Бүтүн дүнја мүсәлманларынын бирләшәчәји күн, шәрг вә гәрб гарәтчиләри вә күфр илә зүлмүн гаршысында гијам едәчәји күн чох јахындыр. Әзиз ислам, Аллаһын көмәји вә мүсәлманларын бирлији сајәсиндә нәһајәт күфр вә материализмә гәләбә чалачагдыр.

СУАЛЛАР:

1- Мүсәлманлар, (шиә вә сүнниләр) бир-бирләрилә нечә давранмалыдырлар?

2- Нә үчүн ислам дүшмәнләри, мүсәлманлар (шиәләр вә сүнниләр) арасында ихтилаф салмаг истәјирләр?

3- Мүсәлманлар, (шиәләр вә сүнниләр) бир-бирләринә нечә јардым едирләр?

4- Исламын гәләбәсини тә'мин етмәк үчүн һансы ишләри көрмәлијик?

5- Кимләрә «Шиә» дејирләр?

6- Ким бу групу «Шиә» адландырмышдыр? Нијә?

ОН ИКИ ИМАМ

Икинчи китабда дөрд әзиз имам илә таныш олдунуз:

Биринчи имам һәзрәт Әмирәл-мө'минин Әли(ә)

Икинчи имам һәзрәт имам Һәсән(ә)

Үчүнчү имам һәзрәт имам Һүсејн(ә)

Дөрдүнчү имам һәзрәт Сәччад(ә)

Елә о китабда бу дөрд әзиз имамын һәјаты барәдә бир нечә һекајә дә охумушсунуз. Јадыныздадырмы?

Бу китабда исә дөрд башга имам илә таныш олачагсыныз:

Бешинчи имам һәзрәт имам Муһәммәд Багир(ә)

Алтынчы имам һәзрәт имам Чә'фәр Садиг(ә)

Једдинчи имам һәзрәт имам Муса Казим(ә)

Сәккизинчи имам һәзрәт имам Риза(ә)

Бу сәккиз имамын адыны тәртиблә дејә биләрсинизми? О бири дөрд имамын адыны билирсинизми? Инди исә бешинчи имамын һәјаты илә таныш олун:

БЕШИНЧИ ИМАМ
ҺӘЗРӘТ ИМАМ МУҺӘММӘД БАГИР(Ә)

Имам Муһәммәд Багир(ә), Һичри 57-чи ил, сәфәр ајынын үчүндә, Мәдинәдә анадан олду. Атасы һәзрәт

Сәччад, анасы исә һәзрәт имам һәсән әлејһиссәламын гызы Фатимәдир. Һәзрәт Сәччад, Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығы илә оғлу имам Муһәммәд Багири халгын имамы вә рәһбәри тә'јин еләди. Һәзрәт имам Муһәммәд Багир, башга имамлар кими, елм вә бирлик саһәсиндә мисилсиз иди. Бөјүк алимләр онун елминдән јарарланыб мәсәләләрини ондан сорушардылар.

Һәзрәт имам Муһәммәд Багир(ә) имамәт вәзифәләрини јеринә јетирмәк мәгсәдилә дин еһкамыны вә јашајыш үсулуну чамаата өјрәдирди. о һәзрәт, тә'лим-тәрбијә саһәсиндә чох чалышырды. Өз һәјаты боју минләрлә елми һәдис халга өјрәдирди ки, зәманәмизә гәдәр кәлиб чатмышдыр. О һәзрәтин елми, о гәдәр чох иди ки, «Багирул-улум», адландырылмышды. «Багирул-улум» ајры-ајры елмләри кәшф едән демәкдир. Имам Муһәммәд Багир(ә), 57 ил бу дүнјада јашады вә һичри 114-чү ил, зиһәччә ајынын једдисиндә, Мәдинәдә шәһид олду. Бәдәнини Бәги гәбристанлыгында, һәзрәт Сәччадын гәбринин јанында дәфн етдиләр. Она чох сәлам олсун.

ИМАМ БАГИР, ЗАЛЫМЫН ГАРШЫСЫНДА

Һишам, залым бир падшаһ иди. О, өзүнү Пејғәмбәрин хәлифәси адландырырды. Амма, халга зүлм едирди. Онун дөврүндә мүсәлманларын чоху јохсул иди, амма о өзүнә сарај тикирди, мал-дөвләт јығырды вә чамаат онун әлејһинә гијам етмәсин дејә, онлары чәһл вә хәбәрсизликдә сахлајырды.

Имам Муһәммәд Багир әлејһиссәлам, Мәдинәдә чамааты ајылдыб, һәгиги исламы онлара танытдырды. Зүлмү вә залымлары тәнгид едирди вә әһалини әдаләтли олмаға чағырырды. Халгдан истәјирди ки, залымларын әлејһинә гијам едиб, өз һагларыны алсынлар вә һәгиги ислами чәмијјәт тәшкил едәрәк хәјанәткарлары чәзаландырсынлар.

Һишам имам Муһәммәд Бгир әлејһиссәламын ишләриндән хәбәр тутду вә һөкумәтинин тәһлүкә гаршысында олдуғуну һисс еләди. О, әмр верди ки, һәзрәт Имам Муһәммәд Багир(ә)ы Мәдинәдән Шама кәтирсинләр.

Шамын ә'јанлары вә вәзирләри Һишамын мәчлисиндә отурмушдулар ки, имам Муһәммәд багир әлејһиссәламы ичәри кәтирдиләр. Имам әлејһиссәлам Һишамы һеч сајмадан ичәри кириб отурду. Һишам имамын бу

ишиндән даһа да гәзәбләниб имамы һәдәләмәјә башлады вә деди: «Еј Муһәммәд ибни Әли, мәнә верилән хәбәрләрә көрә, халгы мәним һөкумәтимин әлејһинә гијам вә ингилаб еләмәјә рәғбәтләндирирсән. Бу ишләриндән әл чәкмәсән, һәјатын тәһлүкәјә дүшә биләр.»

Һишамын сөзләриндән сонра онун әтрафында олан вәзирләр вә алчаг шәхсләр имама һәдә-горху көлмәјә башладылар.

Бу заман имам Муһәммәд Багир әлејһиссәлам јериндән галхды. Сөзләрини Аллаһын ады илә башлајыб она һәмд еләди. Сонра мәчлисдә отуранлара дөнүб бујурду:

«Еј чамаат, кимин әтрафына топлашмысыныз? Аллаһын гәзәбинә сәбәб олубсунуз вә дүнјанын зилләти илә ахирәтин әзабыны сатын алмысыныз. Мән сизин Пејғәмбәринизин нәслиндәнәм. Мән ислам чәмијјәтинин имамаы вә рәһбәријәм. Нијә бу залымы һимајә едирсиниз? Халгын јохсуллуғундан, јазыглығындан хәбәриниз јохдурму? Аллаһдан горхун вә Аллаһ јолунда гијам едиб, дүнја вә ахирәтинизи тә'мин един.»

Һишам имамын сөзләини ешитдикдән сонра, даһа да һирсләниб, әмр еләди ки, имамы зиндана салсынлар.

Имам Муһәммәд Багир(ә) зинданда да сакит галмајыб мәһбусларла сөһбәт едирди вә онлары Аллаһ јолунда гијам етмәјә чағырырды. Мәһбуслар она мәһәббәт бәсләдиләр вә зинданын ичиндә Һишамын залым һөкумәтинә гаршы үсјан галдырдылар.

Һәр тәрәфдән өзүнү тәһлүкә гаршысында көрән Һишам имамы јенидән Мәдинәјә гајтармаг мәчбуријјәтиндә галды.

БЕШИНЧИ ИМАМДАН БӘ'ЗИ ИБРӘТАМИЗ СӨЗЛӘР:

Инсанын дәјәри ондадыр ки, ја дәрс охусун, ја да башгаларына дәрс версин.

Әкәр бир нәфәр, дарда галмыш бир аиләјә јардым едиб, онлары ачлыг вә еһтијачдан гуртарса, ән дәјәрли иш көрмүшдүр.

СУАЛЛАР:

1-Һишам нә үчүн һәзрәт имам Муһәммәд Багир(ә)ы Мәдинәдән Шама апартдырды?

2-Һәзрәт имам Муһәммәд Багир әлејһиссәлам, Һишамын әтрафындакылара хәбәрдарлыг вермәк үчүн нә бујурду? Ихтисарла дејин.

3-Нијә Һишам имамы јенидән Мәдинәјә гајтармаг мәчбуријјәтиндә галды?

5-Бешинчи имамын ибрәтамиз сөзләриндән бирини дејин.

ИЈИРМИ ИКИНЧИ ДӘРС

ҺӘЗРӘТ ИМАМ ЧӘ'ФӘР САДИГ(Ә)

Һәзрәт имам Чә'фәр садиг әлејһиссәлам, Һичри 83-чү илдә рәбиул әввәл ајынын он једдисиндә, дүнјаја кәлди. Атасы имам Муһәммәд Багир, анасы исә Фатимә иди.

Имам Муһәммәд Багир әлејһиссәлам, Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығына әсасән, оғлу имам Чә'фәр Садиги имамәт вә рәһбәрлик мәгамына тә'јин едиб, халга тәгдим етди.

Һәзрәт имам Чә'фәр Садиг әлејһиссәламын дин еһкамы өјрәтмәк, Гур'ан ганунларыны јајмаг вә халгы ајылтмаг ишиндә даһа чох сәрбәстлији вар иди. Имам Садиг(ә) бу фүрсәтдән истифадә едиб, дин елмләрини өјрәтмәк вә ислам мәдәнијјәтини јајмагда чохлу ишләр көрдү. Халгы исламын јүксәк әхлагијјаты вә әгидәләри илә таныш еләди вә алим шакирдләр јетишдирди. Мүхтәлиф елмләр саһәсиндә имам садиг(ә)ын јанында дәрс охујанларын сајы, дөрд мин нәфәрә чатырды. Онлар, дәјәрли китаблар јазыб, ислам динини јајмаг үчүн чох чалышдылар.

Һәзрәт имам чә'фәр Садиг(ә) бу фүрсәтдән истифадә едәрәк башга имамлардан даһа чох халгы һәгиги дин илә таныш етмәјә мүвәффәг олду. О һәзрәт, исламын әзиз Пејғәмбәри вә һәзрәт Әли(ә)ын һәгиги давранышыны

халга танытдырды вә һәгиги мүсәлман вә шиәләрин нишанәләрини бәјан етди. Буна көрә шиә мәзһәбинә «Чә'фәри мәзһәби»дә дејирләр.

Һәзрәт имам Чә'фәр Садиг(ә) 65 ил јашадыгдан сонра, һичри 148-чи илдә, шәввал ајынын ијирми бешиндә, Мәдинәдә шәһид олду. О һәзрәтин бәдәнини Бәги гәбристанлығында имам Багирин гәбринин јанында торпаға тапшырдылар. Аллаһын әбәди сәламы она олсун.

СУАЛЛАР:

1-Һәзрәт имам Чә'фәр Садиг(ә) һансы мөвзуларда халғы башга имамлардан даһа чох ајылтмаға мүвәффәг олду?

2-Нә үчүн шиә мәзһәбинә «Чә'фәри мәзһәби»дә дејилир?

3-Имам Садиг(ә)ын шакирдләри тәхминән нечә нәфәр иди? Имам Садиг(ә)ын шакирдләри, китабда һансы сифәтләрлә тәгдим олунмушлар?

КЕЧӘ ГАРАНЛЫҒЫНДА ИНФАГ (ЕҺСАН)

Гаранлыг бир кечә иди. Јағыш јағырды. Имам Садиг(ә)ы көрдүм ки, ағыр бир јүкү далына алыб кедир. Өз-өзүмә дедим, көрәсән имам Садиг(ә) бу ағыр јүк илә һараја кедир? Бу гаранлыг кечәдә бир тәһлүкә илә гаршылаша биләр. Онун ардынча кедирдим, лакин, һараја кетдијини вә нә апардығыны билмирдим. Бир нечә күчәдән совушдуг. Бир сәс гулағыма дәјди. Дејәсән јүкү јерә төкүлмүшдү. Имам Садиг(ә)ын сәсини ешитдим ки, белә дејирди: Илаһи, бу гаранлыгда мәнә көмәк елә ки, итирдикләримі тапым.

Јахынлашдым, көрдүм ки, јүкү јерә төкүлүб, имам исә гаранлыгда ахтармагла мәшғулдур. Даһа да јахынлашыб, сәлам вердим. Имам Садиг(ә) Мәни сәсимдән таныды. сәламымы алыб, бујурду: «Муәлла, сәнсән?»

Дедим: «Бәли, еј Пејғәмбәрин оғлу!» Сонра о һәзрәт бујурду: «Дашыдығым јүк јерә төкүлүб. Мәнә көмәк едә биләрсәнми?» Хөрәк бағламаларыны јердән јығмагда имама көмәк еләдим. Сонра дедим ки, изн верин бу торбаны мән кәтирим. Сиз јорулмушсунуз.

Имам белә бујурду: «Јох, бу ағыр јүкү дашымаға мән даһа лајигәм.- Бабам Пејғәмбәр бујурмушдур ки, мүсәлманларын гајғысына галмајан, мүсәлман дејил. Өзү

тох, гоншусу ач олан шәхс мүсәлман дејил.»

Бир-биримизлә даныша-даныша кетдик вә «Бәни Саидә» алачығына чатдыг. Орада бир сыра јохсул адамлар јашајырдылар. Имам јүкү јерә гојуб, сәссиз-сәмирсиз хөрәкләри онларын арасында пајлады. Һәр кәсин пајыны башынын үстүнә гојурду. Ојаныб баша дүшән олмады ки, хөрәкләри кәтирән кимдир. Аллаһ тәала Гур'ани-Кәримдә бујурмушдур ки, сизә вердијимиздән Аллаһ јолунда инфаг един.

АЛТЫНЧЫ ИМАМДАН БӘ'ЗИ ДӘЈӘРЛИ СӨЗЛӘР

Мөһтача, мүсәлман олмаса да белә көмәк един. Аллаһ һәр инсана көмәк етмәји севир.

Һәр кимин өмрүнүн ики күнү бир-биринин тајы олса, зәрәр етмишдир.

СУАЛЛАР:

1-Бәни Саидә алачығында кимләр јашајырдылар? Имам садиг(ә) хөрәкләри онларын арасында нә чүр пајлады?

2-Аллаһын Пејғәмбәри мүсәлманлары, хүсусилә гоншулары дүшүнмәли олдугумуз барәдә нә бујурмушдур?

3-Алтынчы имамын дәјәрли сөзләриндән бирини дејин.

ЈЕДДИНЧИ ИМАМ, ҺӘЗРӘТ ИМАМ МУСА КАЗИМ(ә)

Имам Муса Казим(ә), һичри 128-чи ил сәфәр ајынын једдисиндә, Мәдинә шәһәриндә, дүнјаја кәлди. Атасы имам Чә'фәр Садиг(ә) анасы исә Һәмидә иди.

Һәзрәт имам Чә'фәр Садиг(ә), Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығы илә оғлу имам Муса Казими имамәт вә рәһбәрлик вәзифәсинә тә'јин едиб, халга тәгдим етди.

Һәзрәт имам Муса Казим, чох алим вә пәһризкар иди. О һәзрәтин ибадәти вә пәһризкарлығы о гәдәр чох иди ки, ону «Әбдүссалеһ» Аллаһын јахшы бәндәси адландырырдылар.

Чох сәбирли вә дөзүмлү иди, халгы доғру јола чағырмаг үчүн чәтинликләрә дөзүрдү вә онларын сәһвинә көз јумурду. Әкәр бири сәһвән бир пис әмәли илә ону һирсләндирсәјди, һирсини удуб, мејрибанлыгла опа ејуд-нәсиһәт верәрди. Она көрә дә о һәзрәти, «Казим» адландырмышдылар (Казим јә'ни, һирсини удан вә әсәбиләшмәјән).

Һәзрәт имам Муса Казим, 55 ил бу дүнјада јашады. бу мүддәт әрзиндә дөврүнүн залымлары, хүсусилә Әббаси хәлифәси Һарун илә мүбаризә апарырды. Буна көрә дә узун илләр гаранлыг зинданларын мәһбусу олмушду вә

нәһаҗәт һичри 183-чү илдә, рәчәб ајынын ијирми бешиндә шәһид олду. ону Бағдадын јахынлығында (Букүнкү "Казимејн"дә) торпаға тапшырдылар.

СУАЛЛАР:

1- Казим нә демәкдир? Һәзрәт имам Мусәбни Чә'фәри нә үчүн Казим адландырмышдылар?

2- О һәзрәтин башга ләгәби нәдир? Нә үчүн бу ләгәби она вермишләр?

3- Имам, узун илләр боју һарада галмышды? Нијә?

ИМАМ, О КИШИНИ НЕЧӘ ТӘРБИЈӘ ЕЛӘДИ?

О, јохсул вә надан (чаһил) бир әкинчи иди. Һәзрәт имам Муса Казим(ә)ы көрәндә әдәбсизлик көстәриб, сөјүш верирди вә һәр күн имам илә достларыны нараһат едирди.

Имам Муса Казим(ә) һәмишә һирсини удуб, онун чавабыны вермирди. Амма, имамын достлары бу гәдәр әдәбсизлик вә чәсарәтдән чох гәзәбләнирдиләр.

Бир күн јенә о киши пис сөз демәјә башлајанда, Имамын достлары ону чәзаландырмаг гәрарына кәлдиләр.

Онлар дејирдиләр ки, бу киши әдәбсизлијинин нәтичәсини көрмәлидир.

Имам Муса-Казим(ә) онларын нә етмәк истәдикләрини билиб, онлары, бу ишдән чәкиндирди вә бујурду: «Достлар, сәбр еләјин мән өзүм ону әдәб еләјәчәјәм.»

Имам(ә) бир фүрсәт ахтарырды ки, һәм она әјүд вериб, ону доғру јола кәтирсин, һәм дә јохсуллугдан гуртарсын.

Бир күн имам Муса Казим(ә): «О киши һарададыр» -дејә сорушду. «Шәһәрин кәнарындакы тарласында ишләјир» -дедиләр. Имам минији миниб онун тарласына тәрәф кетди. О киши Имамы көрән кими белини јерә санчды. Әлини белинә еләчә дә гојуб, дајанды. Сөјүш вермәк истәјирди ки, имам она тәрәф кетди,

меһрибанчасына сәлам верди, күләр үзлә онунла данышмаға башлады вә она көмәк етди.

Вердији о гәдәр әзаб-әзијјәтин мүгабилиндә бу чүр хош давранышы көрән әкинчи, чох утанды вә титрәк сәслә деди:

«Мән пис идим ки, сизә әзијјәт едирдим. Лакин, сән бөјүк оғлу бөјүксән ки, мәнә јахшылыг етдин. Мәнә көмәк еләдин. Мәни бағышламағыны хаһиш едирәм.»

Гыса бир сөһбәтдән сонра Имам видалашыб, Мәдинәјә гајытды. Бу Мачәрадан сонра о әкинчи Имамы көрәндә әдәблә сәлам вериб, Имам вә Имамын достларына һөрмәт едиб, белә дејирди:

«Аллаһ билир ки, кими халгын Имамы вә рәһбәри еләсин.»

ЈЕДДИНЧИ ИМАМДАН БӘ'ЗИ ДӘЈӘРЛИ СӨЗЛӘР:

Күзәшт, хош әхлаглыг вә халга јахшылыг етмәк шәһәрләрин абадлашмасына сәбәб олар.

Ағыллы адам, јалан демәклә өз истәјинә чата билсә дә, јалан данышмаз.

СУАЛЛАР:

1-Имам(ә), о јохсул әкинчини нечә тәрбијә вә һидајәт еләди?

2-Имам(ә) ону өјүд - нәсиһәтлә доғру јола кәтирдикдән сонра, о Имам вә Имамын достлары илә нечә давранарды? Онлары көрәндә нә дејәрди?

3-Имам Муса Казим(ә)ын о киши илә белә давранмасындан нә өјрәнирик?

4-Једдинчи Имамдан ибрәтамиз бир һәдис бәјан един.

СӘККИЗИНЧИ ИМАМ
ҺӘЗРӘТ ИМАМ РИЗА(Ә)

Имам Риза(ә) һичри 148-чи ил, зилгә'дә ајынын он бириндә, Мәдинәдә дүнјаја кәлди. Атасы, һәзрәт имам Муса Казим(ә) онун адыны «Әли» гојду вә «Риза» ады илә дә танынды. Әзиз анасынын ады «Нәчмә»дир.

Һәзрәт имам Муса Казим(ә), оғлу Әлиjjибни Мусәр-ризаны Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығына көрә имамәт вәзифәсинә тә'јин едиб халга тәгдим етди.

Дикәр имамлар кими, имам Риза(ә)ын елми вә билији, һамының елминдән үстүн иди. Тәләбәләр вә алимләр елми вә дини мәсәләләри өјрәнмәк үчүн о Һәзрәтин һүзуруна кедәрдиләр.

Христиан, Јәһуди вә башга динләрә мәнсуб алимләр, кәлиб, имам Риза(ә) илә мүбаһисә едәрдиләр. Имам(ә) да онларын чәтин суалларына чаваб вериб, онлары һидајәт едәрди. Һеч вахт олмады ки, имам бир суалын олса белә, чавабыны билмәсин вә ја сәһв чаваб версин.

О һәзрәти, сонсуз елмә малик олдуғуна көрә «Алими али Муһәммәд» (Јә'ни Муһәммәд нәслинин алими) адландырырдылар.

Һәзрәт Риза(ә)ын имамәт дөврүндә Мә'мун, һөкмдар вә

хәлифә иди. Халгы һәзрәт Риза(ә)дан узаглашдырмаг үчүн Мәдинәдә јашајан Имамы Тус шәһәринә дә'вәт еләди вә Имама һөкумәт вә хилафәти тәклиф етди.

Лакин Мә'мунун һијләкәр олдуғуну билән имам Риза(ә), онун тәклифини гәбул етмәди.

Нәһајәт, бу әзиз Имамын шәхсијјәтиндән горхан вә өзүнү тәһлүкә гаршысында көрән Мә'мун һөкумәти, о Һәзрәти зәһәрләјәрәк шәһид етди.

Һәзрәт Риза(ә), һичри 203-чү ил сәфәр ајынын сон күнүндә, Тус шәһәриндә, шәһид олду. Бәдәнини һәмин шәһәрин јахынлығында (Букүнкү Мәшһәддә) торпаға тапшырдылар. Гәбри бу күн мүсәлманларын зијарәткаһыдыр.

СУАЛЛАР:

1-«Алими али Муһәммәд» нә демәкдир? Нә үчүн имам Риза(ә)ы белә адландырмышлар?

2-Мә'мун нәјә көрә һәзрәт имам Риза(ә)ы Тус шәһәринә дә'вәт еләди?

3-Имам(ә) Мә'мунун хилафәт тәклифини нијә гәбул етмәди?

ИМАМЫН ДАВРАНЫШЫНДАН ӨЈРӘНӘК

Ибраһим, һәзрәт имам Риза(ә)ын јахын достларындан бири иди. О, бөјүк Имамын давранышыны диггәтлә сезмишдир. Ибраһим, Имамын давранышы барәдә белә дејир:

«Һеч вахт көрмәдим ки, имам Риза(ә) бир ачы сөзлә бир мө'мини инчитсин. Һеч заман биринин сөзүнү кәсиб данышмазды. Бујурарды ки, башгасынын сөзүнүн арасында данышан адам санки онун үзүнү чырмаглајыр. Мүсәлманларын хаһишини рәдд етмәзди вә имкан дахилиндә һамыја јардым едәрди. Бир иши көрә билмәдији заман меһрибанчасына үзр истәрди. Һамы илә һөрмәт вә әдәблә давранарды.»

СӘККИЗИНЧИ ИМАМДАН БӘ'ЗИ ИБРӘТАМИЗ СӨЗЛӘР

Һәдис китабларында һәзрәт Риза(ә)ын ибрәтамиз сөзләри гејд олунмушдур. О чүмләдән һәзрәт Әбдүл-Әзимин васитәсилә шиәләрә көндәрдији пејғамы гејд етмәк олар. Һәзрәт Әбдүл-Әзим, имам Һәсән(ә)ын нәвәләриндән олан бөјүк бир алимдир ки, «Реј»дә дәфн олунмушдур.

Имам Риза(ә) она белә бујурмушдур: «Мәним сәламымы достларыма чатдыр. Онлара де елә бир иш көрмәсинләр

ки, шеjтан дүшүнчә вә давранышларына jол тапсын. Де, дүз данышсынлар, әманәтдар олсунлар. Әбәс ишләрә баш гошмасынлар. Бир-бирләрилә кәл-кет, достлуг вә сәмимиjjәт jаратсынлар. Бунунла да, мән онлара jахынлашыб онларла меһрибан олачағам. Де ки, бир-биринин чанына дүшүб, дүшмәнчилик еләмәсинләр. Аллаһ тәала халгын арасында ихтилаф вә дүшмәнчилик саланлары, ағыр әзабларла чәзаландырачагдыр....»

Һәр кәсин ағыл вә билиjи, онун досту вә ганачагсызлығы исә дүшмәнидир.

СУАЛЛАР:

1-Ибраһим, һәзрәт имам Риза(ә) барәсиндә һансы хүсусиjjәтләри саjды? Дөрд мүһүм хүсусиjjәти деjин.

2-Һәзрәт имам Риза һәзрәт Әбдүл-Әзимин васитәсилә өз шиәләринә нәләри тапшырмышдыр? Дөрд тапшырығы jазын.

АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ

ИСЛАМ ЕҺКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

АТАНЫН МӘКТУБУ ВӘ ТӘБРИКИ

«Оғлум Мөһсүн, гызым Әкрәм, Ушаглыг дөврүнү кечириб, јенијетмәлик дөврүнә чатдығыныза көрә чох севинирәм. Ушаглығынызда мән сиздән муғајат олурдум вә сизин ишләринизә, давранышыныза нәзарәт едирдим. Намаз вахтыны јадыныза салырдым вә дәрс охумаг вахтында сизи даһа чох чалышмаға рәғбәтләндиририрдим.

Инди исә артыг өзүнүз мүкәлләф вә мәс'ул олмусунуз.

Оғлум, сән артыг бөјүјүбсән вә он беш јашын вар. Гызым, сәнин дә доггуз јашын вар вә бөјүјүбсән.

Инди, бу јаша чатдығыныз заман дүнјаны јарадан Аллаһ сизи јеткин билир вә ибадәт еләмәјә лајиг саныр. Сизләри «Мүкәлләф вә мәс'ул» инсанлар билир вә сизләрә вәзифә вә мәс'улијјәт тә'јин едир.

Һәјатынызда артыг ушаглыг дөврүнү кечириб јенијетмәлик вә бачарыглылыг дөврүнә чатмысыныз. Бачарыглылыг исә һәмишә вәзифә вә мәс'улијјәтлә јанашыдыр. Ислам динининн еһкам вә ганунлары сизин вәзифә вә мәс'улијјәтләринизи мүәјјәнләшдирир.

Намазынызы дүзкүн вә вахтлы-вахтында гылмағыныз вачибдир. Һәтта бир рәк'әт намазы да тәрк етмәјин ки, күнаһкар оларсыныз.

Оручлуг ајынын күнләриндә, сизә зәрәри јохдурса,

Оруч тутмағыныз вачибдир. Әкәр бир үзрүнүз олмадан Оруч тутмасаныз итаәтсизлик вә күнаһ етмисиниз.

Бу јашынызда јахшы ишләр көрмәк вә дини ибадәтләр еләмәклә бир инсан дәрәчәсинә чата биләр вә бөјүк Аллаһ илә үнсијјәтдә ола биләрсиниз.

Мән сәфәрдә олдуғум үчүн «Тәклиф дөврүнүн» башланмасыны јахындан тәбрик едә билмәдим. Она көрә дә бу мәктубу јаздым. Мәктуб илә сизә һәдијјә олараг ики китаб да көндәрдим.

СУАЛЛАР:

1- Мүкәлләф олмаг нә демәкдир?

2- Гызлар нечә јашларындан е'тибарән вәзифәләрини там шәкилдә јеринә јетирмәлидирләр? Оғланлар нечә?

3- Мүкәлләф олмуш адам оручлуг ајында оруч тутмаг барәдә һансы вәзифәләри дашыјыр?

НӘЧИС ШЕЈЛӘР

Ислам дини, бә'зи шеjләри нәчис билир вә бизә онлардан чәкинмәjи әмр едир. Намаз ваҳты бәдәнимиз вә палтарымыз пак олмалыдыр. Нәчис шеj jемәк һәм һарамдыр, һәм күнаһ.

Мурдар шеjләри рисаләләрдә (еһкам китабларында) jазмышлар. Биз онларын бә'зиләринә ишарә едирик:

1- Инсанын вә атычы гана малик олан һәр бир әти һарам һеjванын идрары (сидик)

2- Инсан вә атычы гана малик олан һәр бир әти һарам һеjванын ифразаты.

3- Атычы гана малик олан һәр бир һеjванын мурдары.

4- Ит вә донуз.

5- Чахыр вә сәрхош едән һәр бир маjе.

6- Инсанын вә атычы гана малик олан һәр бир һеjванын ганы.

7- Кафир. Jә'ни Аллаһа инанмаjан jа Аллаһа шәрик гаил олан вә jахуд ислам Пеjғәмбәрини гәбул етмәjән.

Әкәр пак бир шеj бу саjдығымыз мурдар шеjләрә буланса вә jа тохунса, бу шәртилә ки, онларын һәр икиси вә jа бири рүтубәтли олса, нәчис олачагдыр.

Мурдар олмуш шеjләри су илә пак етмәк олар.

Мәсәлән әкәр бәдәнимиз сидик вә ја ган илә нәчис олмушса, нәчис шеји тәмизләдикдән сонра, әкәр ики дәфә су ахыдаг пак олар.

СУАЛЛАР:

1–Мурдар шејләри сајын.

2–Пак шеј нечә нәчис олар?

3–Әкәр бәдәнимиз ја палтарымыз сидик вә ја ган илә нәчис олмушса, нә чүр пак едәрик?

НАМАЗЫ ӘЗИЗ БИЛӘК

Намаз динин тәмәли вә ән јахшы ибадәтдир. Намаз гылан Аллаһы чох севир вә намаз гыларкән меһрибан Аллаһ илә данышыб, не'мәтләринә көрә она тәшәккүр едир. Әкәр намаз бирликдә вә чамаатла гылынса даһа дәјәрли олар.

Аллаһ намаз гыланлары, хүсусилә намаз гылан ушаглары чох севир вә онлара чох јахшы мүкафат верәр.

Һәр мүсәлман шәхс намаз гылмағы, Аллаһ илә данышмағы севир вә һәр заман көзләјир ки, намаз вахты кәлиб чатсын вә Аллаһ илә мүнаҹат вә рази-нијаз еләсин.

Намаз вахты кәлиб чатанда һәр бир мүсәлман ишиндән әл чәкиб, өзүнү бүтүн алудәликдән пак едиб, дәстәмаз алыб, пак вә тәмиз палтарлар кејиб вә вахтлы-вахтында намазыны гылар. Һәр бир шеји унудуб, анчаг Аллаһы дүшүнәрәк онунла үнсијјәт гатар. Аләмләрин Рәбби олан Аллаһын гаршысында әдәблә дуруб, тәкбир дејәр вә Аллаһы өзәмәти илә јад едәр, һәмд вә сурәни дүзкүн шәкилдә охујар вә рүку илә сәчдәни мүкәммәл шәкилдә јеринә јетирәр. Намазын бүтүн әмәлләрини јаваш-јаваш јеринә јетирәр вә намазы тез битирмәјә тәләсмәз.

Бир күн әзиз Пејғәмбәримиз һәзрәт Муһәммәд ибни Әбдуллаһ(с) мәсчидә кирди. Бир кишини көрдү ки, тәләсә-тәләсә намаз гылыр. Рүку вә сәчдәни там шәкилдә јеринә јетирмир вә намазын әмәлләрини һөвсәлә илә јеринә јетирмир.

Һәзрәт, һејрәтләниб бујурду: «Бу киши намаз гылмыр, јери димдикләјән гарга кими әјилиб-дүзәлир.» Аллаһа анд олсун, әкәр белә бир намаз илә дүнјадан кетсә, мүсәлман олараг дүнјадан кетмәмишдир вә ахирәт аләминдә әзаб ичиндә олачаг.

Имам Хумејни белә тапшырмышдыр:

Намаз Аллаһын ән үстүн зикридир.

Намазы чамаатла гылын, мәсчидләри долдурун, чүнки, мәсчидләр сәнкәрдир. Чүмә намазларыны да әзәмәтлә јеринә јетирин.

ДӘСТӘМАЗ ВӘ НАМАЗЫН БӘ'ЗИ МӘСӘЛӘЛӘРИ

1- Дәстәмаз алыб-алмадығыны билмәјән шәхс дәстәмаз алмалыдыр.

2- Әкәр дәстәмаз үзвләриндән биринә бир шеј јапышыб, сујун ораја чатмасына мане олурса, дәстәмаз аларкән ону һәмин үзвдән ајырмаг лазымдыр.

3- Намаз гыланын палтары вә бәдәни пак олмалыдыр. Әкәр гәсдән нәчис олмуш бәдән вә ја палтарла намаз гылсаг намазымыз батилдир.

4- Әкәр бәдән вә ја палтарымызын нәчис олдуғуну унутсаг вә намазы гыларкән вә ја гылдыгдан сонра јадымыза дүшсә јенидән намаз гылмалыјыг.

5- Әкәр бәдән вә ја палтарымызын нәчис олдуғуну

билмәсәк вә намаздан сонра онун нәчис олдуғуну баша дүшсәк намазымыз дүздүр.

6- Саһиби разы олмајан јердә вә ја саһибинин разылығы олмајан палтар илә намаз гылмаг һарам вә батилдир.

7- Вачиб намазлары, хүсусилә күндәлик намазлары чамаатла гылмаг мүстәһәбдир.

8- Шам, хифтән вә сүбһ намазларында һәмд вә сурәни учадан охумаг кишиләр үчүн вачибдир.

9- Сәфәрдә олдуғумуз заман дөрд рәк'әтли намазлары ики рәк'әт гылмалыјыг (сүбһ намазы кими). Һансы сәфәрләрдә? Сәфәр нечә ағач олса? Нечә күн чәксә?

Бу суалларын чавабыны «Товзиһүл мәсаил» китабындан (шәриәт рисаләсиндән) охујун.

СУАЛЛАР:

1-«Намаз динин тәмәлидир» нә демәкдир.?

2-Намаздан әввәл нә чүр дәстәмаз алырыг?

3-Бир мүсәлман ушаг нә чүр намаз гылыр?

4-Кишиләр һансы намазларын һәмд вә сурәсини учадан охумалыдырлар?

5-Сәфәрдә нә чүр намаз гылырыг?

6-Имам Хумејни намаз барәсиндә нә бујурмушдур?

«СОН»